نوټ: اسم کتاب در صفحه ۴ سطر ۴ ذکر شده؛

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد و ثنا ده هغه خدای ته چه انسان ئی په ژبه او بیان لوړ کا او تمیز ئې
ورکا له نورو حیوانانو په نطق: او و ئې استوه او خپل کلام پاک ئې نازل کا په افصح
بیان سره په هغه معجز او ابلغ دی له کلام د ټولو بلغا او فصحا ستاینه او
سپاس دی هغه خاوند لره چه بلیده د نستدبل خاوند او نه بلیدو د دګرګیدو
صنعت دی دی په انسانان پخوبه و ښږو یالی او د هر ئی بلیغ وینا
ملهم دی درود نامحدود په هغه پیغمبر دی علیه الصلوات والسلام
چه موږ ته ئې راوښوده سمه لار او روده

بیت

دی دی رهبر د کائنا تو تر ده جار سم
دی دی نامور د مخلوقاتو تر ده جار سم

خدای رحمتونه دې وې ده په اولاد او اصحابو چه پر اسمان د هدی

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهبر ستوری دی او د پیغمبر دگوتمی خلاف عمی کړدوی نوای د دین
سپه سالار به له موږه ورکړدای او د رحمت ور بو نسکور.

بیت

د بهدی داسمان ستوری — ځی رنا ی لور پد لوری
شپیږ موږ می کړه رو ښانه — دوی د وی خوبه پچانه

بخاص کړه د خدای رحمتونه دوی نازل پر څلورو یارانو د نبي پر غور ملگریوا او ده پر ملسیوا دخاندان اما بعد پد دی پودسی چه دنیا دانسه نوره خاصه ده او دنطق تاج هغه دکرمنا تاج دی چه خالق تعالی د ~~نوره خاصه~~ آدم پر سر نسکور کړ او پیهره زمانه کی خدای تعالی پر انسانانو کی عزرد شاعران او دونیا خاوندان پیدا کړل چه الشعراء تلامیذ الرحمن دگیل سوا او ددوی دنیا وی پر کلد داسی خوږی دی چه انسان زړه انشراح په موی او دخوږ وزره ومرهم وی زه چه محمد هوتک یم او په اصل پښتون یقندهار کښی اوسم له پیره ده چه په ویلو دداسی دنیا وبخت یم او دپښی او ورځی می هم دغه کار دی دا دیرو وقتونه تیر سول چه باغونبتنه نه زه دپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعرانو تذکره و کاندم او د دوی احوال سره راټول کاندم مګر زماني ماته فراغ نه
ورکاوه او دا هیله مې په زړه کې وه چې سوه څکه چې پر قندهار د ظلم او د جفا تورتم پرت
وه او هیڅ آرام نه درلود او نه فراغ ګاهي به مغولو چپاو نه کړل او ګاهي به د ګرګین
د ستم سوران وه او س په حق تعالی موږ خلاص کړو له هغو ظلمو څخه او فارغ سوه
زړه و نه زموږ او زموږ ملک حاجی میرخان علیه الرحمه دوی له قندهاره یاستنه
او ښېښتانه دوی دوی له جوره آزاد کړل نو زما زړه فارغ سوله اند وه او قلم مې تړوا جنسیت
هغه وقت په زمانه اراده دی ځه سونموږ د پښتنو دستګیر تو را امام المسلمین و
ابن قاتل الرفضه والکافرین شاه حسین ادام الله دولته الی یوم الدین بیت

د پښتنو پادشاه حسین هوتک	په ملکانو کې دی دی لوی ملک
د حاجی میر غښلی زوی ګزنت	خالقه تل دوی ګلان داغی

نوی زه وغوښتم خپل دربار ته او ماته دی تشویق وکا او الطاف یې بنکاره کا
په دا خپله اراده پوره کاندم او د پښتنو شاعرانو حال سره راټول کاندم خپله
چې زموږ پادشاه او د نبا لم خیلو د زړه سر شاه حسین خلد الله ملکه و سلطنته
پخپله هم د نبي ونیا خاوند او د پښتنو د شعر شوقمن دی نو ما وغوښته چې ژر تر ژر

(c) ketabton.com: The Digital Library

لی سی او د پښتنو د شاعرانو احوال ټول کړی سی ښکاره دوی په مالهٔ

د ډیرو شاعرانو د پښتنو احوال ئې ټول کړی دی او هغه وقتونه

زیدم له وګړیو تخم می د دیر سنه حالونه او رڼیدلی دی او اوس هغه متو

لل الله په غوښتنې کا بزم د دی کتاب نوم دی پټه خزانه ځکه په دل

ن

اغلی دی په پټه وا او نو ښکاره خالق تعالی دی لټوله مسلمان

موږ د پادشاه سیوری دی تل وی او دایم په دغه کتاب په ما

او سخ و د جمعه ۱۶ د جمادی الثانی سنه و سنه ۱۱۴۱ هجری

د دری خزانو منقسم دی لمړی خزانه په بیان د هغو شاعرانو په چې ا

دو همه خزانه په بیان کی د هغو شاعرانو په اوس ژوندی دی

په بیان لبنی د هغو ارتمینو او ښځو په دو ... پښتنو ... ند پانه

لمړی خزانه

د هغو شاعرانو په چې خواتیر سوی او موږ ته د دوی وینا دی ښکاره د

المشائخ قطب العارفین و زبدة الواصلین بابا هوتک علیه الرحمة

(c) ketabton.com: The Digital Library

تولد شوی و او د تولر پلار بابا غلجي و رحمة الله علیه چه پخپل وقت کښې مشر ګڼل کیدی د پښتنو بوتک په التمر کې زیږیدلی و په سنه هجري ۶۶۱ کې او هغه وقت چه لوی سو نو یې کار د خدای عبادت او په التمر او سوری کښې د قوم سردار او بادار و نقل دي چه په هغه وقت کې به بهر څل مغولو دار غله او یرغل ورلوټ کاوه التمر او اولان او کلات یې تالا کول بابا هوتک خپل قوم ونه راټول کړل او د سوري غر سر دی پر مغولو شخړه دبو تله پر دی جګړه کې مغول تالا سول او د پښتنو ګیډیو ډیر وشرل ماته خپل پلار داود خان داسې نقل وکا چه سوري غر په دغه روح د مغولو په وینو داسې لجند سو چه پلو شو د لمر به بر پښنامده کا په دی شخړه کښې پښتانه لبر او بې څواک وه چه د سرو مغولو بیت پر راغله او استیدی وکانو یوڅو غښتلی د بابا هوتک خپلوان و مړل بابا هوتک په لویږ ... داسې ... ولوله او په غیشوی د مغولو تترت نه شیرل غښتلو میړو یې داسې سندره او ویله په جګړه تودیدل تر څو چه سوری غری د مغولو په وینو ولاړه او تول ی پیښا کړل هغه سندره زما پلار علیه الرحمة داسې راته ویلي

بیتونه

پر سوري غر بل راته نن اور دی || وګرېږه جور راته پیغور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر کلی کور باندی مغل راغی
غنبلیو تنگ کړی دا موواردی
په پښتنا یی ی بلغاردی
آدم رغی غنبلیو راسی
توری تیری غشی تر بلاسی
زلمو په غشیو کړی وارونه
ور وراندی کړی چنل تترونه
زماد زلمو وینی بهیږی
میرځی زغلی او تر هیږی
پښتنو هلی پر غره جنگ دی
مهال د توری دی دننگ دی
زلمو پرننگ ځانونه مړه کړی
دپښتنا محکی ساته کړی

هم په غزنی هم په کابل راغی
مغل راغلی په تلوار دی
پر کلی کور باندی مغل راغی
پر تنگ ولاړ دی پښتنا سی
پر کلی کور باندی مغل راغی
د تیرو تورو گزارونه
پر کلی کور باندی مغل راغی
محکی او غرونه په سر کیږی
پر کلی کور باندی مغل راغی
سور غر په وینو ددوی رنگ دی
پر کلی کور باندی مغل راغی
دښمن په غشیو مو پیپه کړی
پر کلی باندی مغل راغی

نقل دی چه بابا هوتک د مغولو سره ډیر جنگونه وکړل او دارغند او یوری خوا ته ی وشړل او هر کله به د اتغر او مرغی غنبتلیو پر دوی یرغلونه کړل او په غرونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

به مغول ننوتل بابا هوتک چه سپین بږیری سوځری نه او یا کال وه په سنه ۷۴۰ هجری
وفات سو

ذکر د کاشف اسرار شیخ ملکیار چه د بابا هوتک

مشر زوی واو تر هغه پلار وروسته دی د قوم د مشرتابه بګړی په سر کړله .. نقل کا
ری چه ملکیار بابا ډیر غښتلی او توتمند سړی و په جنګو کی به ده لسو تنو سره به و په هغه
سنه چه بابا هوتک وفات سو ملکیار بابا د پنځو ویشتو کالو زلمی و هسی وایی چه ملکیار بابا
د سیوری په لتو کی ډیر پهلوان را تول کړل او هلته ی کاریز وند و کښل او خپل زلمی ی په
کښنتو کړنو و کمارل مغول چه په دغو وادیو غوړ ځن سول پر سیوری ی یرغل وکا او د
ملکیا بابا سره ډیر سخت جګړه وسول په دغو جنګو کښی د پښتنو مینه وړ انی سوی او ځنی
ولاړل مړه ځنی او ډیر وب ته ځنی هم وختاته والړی خو اته هلته ی خپل زلمی سره یو تول او یر
راغلل مغول ی وشړل او سیوری ی بیا ودان کړی .. هسی نقل کا چه په سنه ۷۴۹
هجری کی په پسرلی ترناب ډیر ډک سو په سختو نیز و او په یوه میاشت ی چه نو موړ
او خوړ راوړ کړ غاړی غاړی ی بهیدی ملکیار بابا چه د ترنک څنډو ته راغی هسی سندره ی
ی وویلی

سندره د ملکیار بابا

ترنک بهیږی ترنک بهیږی غاړی ترغاړی زما ز رګی خو خیل لالی غواړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

که مړ وزه مړ وزده + د ترنګ مړ وده + خاوند دې ګوره + چه د مړګی موږ + زما خیال مړ سوده

که نیزدی نیزدی + نیزد بیلتون دی + نړه نیز ومړی + په ویرژ مړ لی + په غم مړ بون دی

که اوړ ږمی اوړ ږی + په ذړه می اوړ ږی + دا اوس مړ وچ کا + دویر نیز وند + بل د یر په زور دی

څمڅنه یو سه + سپینی سپو ږمیه + ورته وو ایه + چه ترنګ تال کړم ، ستا له خو لګیه

که خړو خړو + اوبو سوان کړی + بل ملکیار دی + پاته لیار دی + سو ب ی جا ان

نقل کا چه ملکیار بابا دا سندرې وویلې د خاوند په قدرت ترنګ یو اوبه دلرګی ماوې او دلته درود

دیوی څنډی او بلې څنډی په نلو او غږ دلبن بنه سو په ترنګ یو پل جوړ سو میار بابا هم

پردې پل تیر سو او خپل مقصد ته واصل سو نقل کا چه یوه ورځ ملیار بابا

د خپل تره توخی کور ته ولاړ او د خپل تره زوی نور بابا ی ولید چه غشی تیره کا ملیار څنګ پښتنه

وکا چه تربوره دا څکرې بنه ویل د معلو په جګړو کی ستا ملاتړ یم ملیار بابا دعاه کړه ورته

چه تربوره تل سوبمن او سې وایې چه هر وقت به نور بابا په جګړو کی بری موند او ما ته ی د هیچا

په یاد نده هسې نقل کا چه یوه ورځ د مغولو تا ړاک پر سیوری راغی او هغه وقت

د ملکیار بابا په کلا کی څوک نه وه پر ته له بنځینو نور بابا چه خبر سو ژر ی ځان هغه کوټ

ته ورساوه او په یوه تن ی مغوله شړل او ډیری مره کړل دا تول د ملکیار بابا دعا برکت و

ذکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د مقبول سبحانی غوث صمدانی شیخ خربنبون سړبني رحمة الله علیه د پښتون بابا

د کسي د عبدالرشید علیه‌السلام ی و خاوند تعالی د ده ته ښکاره کمالات او کرامات ورکړي و د خدای

په عبادت به بخت و نقل کا چه د پلار په ژوندکی لار رخصت سوا و د خپلو اولادو سره

راغی که کسي غځ غوري مرغن ته او کله به و لاړ د غندران غره ته او هلته به ی خدای تعالی

ستاید او ثمانځه او په کال کی به یو وار تلی د خپل تره بیټني نیکه لید نه به ی کوله او پسله وفاته

به ی هم زیارت ته ورتلی خربنبون بابا د شیخ اسماعیل سره چه د بیټني نیکه زوی و لوی سو

او هغه وخت چه خربنبون د کسي له غره غندران ته راتلی نو اسماعیل بابا به ده پسی د پیر

وشړل سپی والي چه یو وقت خربنبون بابا او اسماعیل د سړبن او بیټني نیکه په مخ کښي

ناست و دواړو ی کور و د کسي پر غره نو خربنبون د پلار او تره لخوا په ننګ او رخصت

ماذون سو اسماعیل نیکه داسي زاری وکړلی

که یون دی یون دی + مخکی بلیتون دی + له کسي غره څخه + ځی خربنبو ندی

که ورووره ورووره + خربنبون ورووره + ته چه بلیتون کړی + زما و پیر ته گوره

په چڅی مرغی له + لورینا کرغی له + همزولی یاته + څه څه بریځی له

د خدای د پاره + خربنبون یاره + په هیر مو نکړی + زموږ کهول واره

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه مې ریږی + یار مې بیلیږی + بیاتون ی اورډی + ځان پہ سو ځیږی
نقل کا چې اسماعیل بابا خربنبون بابا هسی عبرگون وکاوه

ځلوریځ د خربنبون بابا

بیلتانه نار مې وسو پہ کور باندی | نږیو هیږم چې به شوی لیبښ پہ ور باندی
له خپلو الوبه بیلیږم پہ سر وسترگو | دوارہ سترگی می پہ وینو دی ښه راندی
اسماعیل ستانا رومی زړه گی مړی کی | بیلتانه خربنبون بیا له تا پردی کی
نه هیریږی که می بیا نه ستا یادی کی | پہ ځیر و دویر به پری سی زړه مراندی
ځمه ځمه پہ ارېد دیون می ورځ کله تد | دیانه شوری به اچوم وترخ تد
ستاسی یاد بهی وی لبښ زړه وسخ تد | که دا محکمه غږوند تول اشی لاندی باندی

نقل کا چې خربنبون بابا ولاړ یه مرغه کی میشت سو او هلته هم وفات سو چې کال هجری ۴۱۱ و ستہ وروسته ی زامن هم پہ غوره مرغه کی او سیدله او دکا سی اولاد بیا ورته ولاړه دکسی غزه او پښین پہ لتو کی میشته سول او دکند او زمند اولادونه چاره سول او ولاړل دننگرهار او خیبر او پیښور لتی ی وینولی

ذکر دقدوة الواصلین مظهر تجلیات الهی شیخ متی خلیل غوریا خیل سربنی علیه

ا رلحمة

(c) ketabton.com: The Digital Library

الرحمة الله الولی شیخ متی د شیخ عباس زوی و چه عباس د عمر او عمر د خلیل زوی و خلیل
د غوریا غوریا د کند بن خرشبون زوی و چه حضرت سربنی قدس الله سره له زامنو څخه و
زما پلار علیه الرحمة و مانه داسی نقل وکا چه د خرشبون علیه الرحمه مرګ په مرغه کې و
او اولادې هم په ارغسان او مرغه او پښین کې سره خپاره سول څني ورڅول د
جنوب او کوهک غروته او امران او حسن د شیخ متي ورونه پر سخه غره او سیدل
چه ورته د مشرورو په نامه مشهور سو د خواجه امران غرا وبي بي خالا دده ی
خور په پښین کې و چه هوری ی زیارت دی یو بل وروری و په ګرمام کې شیخ دی
نقل کا چه شیخ متی قدس الله سره په کال هجری ٤٢٢ زیږیدلی و او په عمر د پنځه
شپیتو کالو د ترنک له رودونه پر غاړه وفات سو او پر سخه غونډی لوی شیخ دی چه
کرامات باله سی نقل کا چه پر سخه غونډی هیڅ اوبه نه وی او د لې ډلی بښتانه او لا دده
چه په دوبی دده زیارت ته تلل د ترنک له رود ده ی اوبه ورسره وړلی یوه ورځ
شیخ محمد زیرک دده مشر زوی دده په زیارت کی د تنه د پیر تړی وکړی کښل د متی بابا
له قبره سره نژدی او به را د غور څیدی او هلته بها نده چینه پیدا سوه دا او به تر
اوس هم بهیږی او زائرین ځنې څښی نقل کا چه شیخ متی بابا لوی زاهد او عابد

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په خاوندمین سړی وو دده اولاد و لاړل او په پېښور او بونېر کې مېشته سول او هلته له دوی څخه لوی لوی ستانه راوتل شیخ زهیر د شیخ امران څخه روایت کا چه شیخ متی بابا لوی عالم او د دین مرشد و په غندان کې یو کتاب وکښلی چه نوم ی و د خدای مینه په دغه کتاب کې متی بابا خپل شعرونه هم وکښل او د اسې مناجاتونه ی وویل چه د پره ونه ی ویلې کول د غه یو شعر بالخیله پلاره او رېدلی و چه نقل ی کاندم

شعر

پرلو یو غرو هم په دښتو کې | په لوی سهار په ښیو شپو کې
په غاړه بوغ او په شپېلکو کې | یا د ویرژلو په شپېلو کې

هر تول ستا د یاد ناری سوری دی

دا ستا دمینې ننداری دی

جنډی زرغون له په بېدیا دی | د بریښنا خواته په خنداد ی
ژرنګ چه خړ دی په ژړا دی | دا تول اغیز دمینې ستا دی

هر توله ښکلا دی ستا له لاسه

ای د پاسوالو پا سه پاسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

که لمر سره بنا ندې ی سپین دی | یا د سپوږمۍ تندی ورین دی
که غرډی ښکلی پر تمین دی | لکه هنداره مخ د سپین دی

ستا د ښکلا دا پلوشه ده
دا یو سپکه ننداره ده

دلته لوی غرونه زرغونیږی | د شړونده ویږی یکښی چلیږی
بوراوی شا وخوا گرځیږی | سترگی لیدو ته ی هیښیږی

لوی خاونده لتوار ته می
تل د نړۍ په ښکلا یده ی

خاوند ښکلی ستا جمال دی | ښکاره ی لوی پلو کمال دی
که ورځ که شپه که پری کال دی | ستا د قدرت کمکی مثال دی

ستا د لوړو یو رڼا ده
دلته چه جوړه تماشا ده

زړه می دا ستا د مینی کور دی | سوی د عشق په سوځنداور دی
رپی وتا ته ستا پر لور دی | بلیدی، پتنگ دی ورکړی پلور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د جمال په لیدو بناد دی
که نه وی د غم رنځور برباد دی

په غروکی ستا د عشق شیلکی دی | د دی نړی په عشق سیمی دی
که غنچه که وږمه که پلوشه نړی دی | ستا د جمال ځری پرښی دی

چه پر دنیا می سترګی پرېږی سوی
ستا د جمال په ننداری سوی

نه هسک نه محکه وه نور تم و | تیاره خپره وه تول عدم و
نه ابلیس وی آدم و | ستا د جمال سو چه پیرتم و

په سو ښکاره ښکلی دنیا سوه
ری خلق
د پنځ پر لوری ی رنا سوه

مزه چه څرګند پر دی دنیا سوم | د ښکلی مخ په تماشا سوم
ستا پر جمال باندی شیدا سوم | لیونی ستی راحلا سوم

په ژړا ژاړم چه بیلتون دی
یمه پردیسی بل می تون دی
ابدای

دګړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګړیو ولي متي ښاري | سوړي هي اوري غاړي کنګلري
څه غوايي څه وايي څه باړي | خپل قوت او کور و مځکي مزاري

چونی چه بیل سي پیمد غواسي
تلک د بڼ په لور ښه امسي

نقل کاوه سي چه د شیخ متي علیه الرحمة کتاب د خدای مینه به تل دده پر ښدېره پروت و او وګړیو به هغه پارکي په غول او هر چا به ویل تو به ی ژر ل هغه وقت چه مغول را غلل هغه کتاب ی وا خیست او ورسته نسوه څرګنده چه څه سو

ذکر د جهان پهلوان امیر کروړ زوی د امیر پولاد سوري غوري نقل کا ... الواصلین شیخ کته متي زی موریا خیل چپل کتاب لرغوني پښتانه کي چه دی نقل کا له تاریخ سوري څخه چه په بالشتان ی لیکلی او موندلی و شیخ کته علیه الرحمة هسې وايي چه په تاریخ سوري کي راوړي چه امیر کروړ د امیر پولاد سوري زوی و چه په کال سنه ۱۳۹ هجري د غور په مندیش کي امیر سو او جهان پهلوان ی باله وايي چه د غور کوټونه او د بالشتان او خیسار او تمران ماني او بر کوشک ی ټول و نیول او د رسالت له تهول ی په خلافت کي ډیر لوملونه وکړل نقل کا چه امیر کروړ ډیر غښتلی او پهلوان و په یوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تن له سلو جنګاورو سره جنګیدی ځکه ئی نو کروړ باله چه معنی ئی ده ټلک او سخت وائی چه
امیر کروړ به په دوبی زمین د زړرکی و اوهستدی مانی درلوده چه کیهت د مندیش پشان
و او په دغه ځای کښی ښکلا رکاوه او عشرت یتاریخ سوری کی راوړی چه دا امیران له پریو
بخور او بالشتان او بستکی و او د هغه سوړ نومی له اولاده دی چه د سهاک له پښته و
امیر پولاد په هغه دعوت کی شریک وچه ابوالعباس سفاح د بنی امیه سره جګړه کړی له او ابومسلم
ئی هم مرستی و تاریخ سوری محمد ابن علی البستی داسی کښلی دی چه د عباسی دعوت پجنګو کی چه امیر کروړ له
ډیری سوبی وکړلی نو ئی د ابیتو نه دویل چه ویارنی ئی بولی هغه دادی چه شیخ کته علیه الرحمة
تاریخ سوری را نقل کړی دی

ویارنه د امیر کروړ جهان پهلوان

زه یم زمری پر دی نړی له ما اتل نشته
په هند و سند و پر تخار او پر کابل نشته
بل په زابل نشته
له ما اتل نشته

غشی د من می ځی بریښنا پر میرځمنو باندی
په ژوبله یونم یرغالم پر تښتیدونو باندی
په ماتیدونو باندی
له ما اتل نشته

زما د بریو پر خول تاویږی هسکه نمنځ ویویاړنه | د آس له سورو می مځکه ریږدی غرونه کاندم لتاړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړم ایوادونه اوجاړه — لما اتل نشته

زما د توری تر برېښ لاندی دی هرا و جروم — غرج و بامیان و تخار بولی نوم زما په اودوم
زه پېژندویم پروم — لما اتل نشته

پر مرو زما غشی لونی داړی د ښمن راشځه — د هیرېوالو دی یې تښتی پلن راشځه
رېی ښه ویون راشځه — لما اتل نشته

د زړه رنج سوبه می د توری پېغ سور وکړه — پیاداری می لوړاوی د کول د سور ولیره
ستر می تربور وکړه — لما اتل نشته

خپلو د ګروه لور پېرزوینه لوم — دوی پیاده ښه با مم بنه ګرزنه لوم
تل ی ودانه لوم — لما اتل نشته

پر لویو غرو می وینا د دوی منېږی تال — نړۍ زما د نوم می بولی پردرځ ستایوال
پور ځو شپو میاشتو کال — لما اتل نشته

شیخ کته علیه الرحمة لتاریخ سوری نقل کا چه امیر کروړ عادل او ضابط او د ښې وینا خاوند و ده به هر کله شعر وینه ویل بیکال سنه ۱۵۴ هجری د پوشنج پخنګو لښن مړ سو او تر ده وروسته ی نوی امیر ناصر ایوادونه ضبط کړل او د غور او سور او بست او زمین داور پر ملکو خاوند سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شیخ اسعد سوري علیه الرحمة شیخ کته په کتاب کي د لرغوني پښتانه تاریخ سوري هسي نقل کا چه اسعد سوري په غور کي اوسېدی او ملګری د سوري خاندان پیادشاهی کي د ډیر عزتمند و شیخ اسعد د محمد زوی و په یکال سنه ۴۲۵ هجري په بغنین کښي وفات سو شیخ اسعد علیه الرحمة ډېر ښه اشعار ویل نقل کا چه سلطان محمود غازي یرغل راووړ پر غور باندي د امیر محمد سوري رحمة الله علیه سره جګړه وکړه او په آهنګرانو کي ی محصور کا په دې وقت شیخ اسعد هم د آهنګران په کوټ کي و هغه وخت چه سلطان محمود علیه الرحمة امیر محمد سوري و نیو او بندي ی بوت غزني ته نو امیر محمد سوري په خورا زړه ور او عادل او ضابط امیر و له غمه د بند مړ سو او شیخ اسعد په دوست و د امیر محمد سوري پر مرګ ی داسي ساندي ویلي په یوه بولله کي چه قصیده په عربي ده

و له في القصیده

د فلک لجارو څه وکړم کوکار
زموږ هر ګل چه ښاندي په بهار

هر غټول چه په بېدیا غوړېده وکا
اېږدي ی پاڼي کاندي تار پتار

د ډېر عزتمند د فلک څپېړه شنډ کا
د ډېر سرونه کا تر خاورو لاندي زار

د و الکن لسره غول پر یاسي مرسي
د بې ورتلو وینو توی کاندي خونخوار

چه لمبر هدې زمري رپي ز نګلو کي
لا او کوبه ی ډاري تیرو جبار

هم ی عشق سکښي ډال د ژو بلورو
رستمان څني څغلا کاندي پیدار

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ملاوې نکبیرې پغښتلیو

پیوه گردښت کې پر یاسی لبرمه
څه تیرې شه ظلم کاندې ای فلکه
په ویر تړلو لو زمرې پزړه لړا ویږ
هیڅ روغې ی په زړه نشته ستا له څوره
له تیر پودی اوښې څاڅي له اوریځو
ښه لاس واخلي لځور ښه لورې
نه زړه وسوځوې په هیچا باندې
نه وصل کړې یېن لیل مینه
ستا له لاس دي پراته زړه بل نه گیروې کا
کله غوڅې کاندې مرا نوی وژړه گیو
کله تکې واچوې پر نانه ولیو
کله غورځوې واکمن له اوره پلاز ولو
زموږ پر زړه لو زدین یا یو عشقي وو شیت
پر مسوولیو باندې ویر پر پوټ لیاسه

دا فلکسپر و کا څه کا بې کزار
نه ی عشق نه لذت وی نه ی سپار
ستا له لاس نری هیڅ گل بلیه خا
پر نتلیو او ړوی د غم ناتار
بیلوی په ژړا زړه ښین لیار
چیني ژا ری پورت ورت ستا له ښار
نه ملا کړې لبی وزلو له تزار
ای رفاقت
نه پیر یوړی له گردښته له ملار
نه درملي تپوته دا فکار
پر پلوته تپې زړه ونه بچار څار
کله تیر باسی وگړی هو بنیار
کله شیری کړي گریوان دښمني چار
کله کنبینوی پنجا ورو کي بادار
و دړ وبلله په دی عشقي بزار
محمد واکمن چه ولاړي بیل دار

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو وار سوا سیر پلاس د میر شمنو
په سماوي ودان آهنگران و
د محمود د ژوبلو سره پلاس کښیوت
تنګیا لیو لره قید مه ینه ده څکه
سر سړي ی غوره ښاوړه بولیږه کا
پدی ویر د غور وګړي تورمړي سول
ګوره ښاڅي رنی اوبني لډک غزولو
نه ښه زرغا د غزولو د بېد یاده
نه غټول بیا زرغرنړي بیلا سنو لو
نه له غرجه بیا راځي کاروان د منګو
د پسرلي اوس ه تودي اوبني تو ینه
دا په څه چه محمد ولاړ له منځه
نه ښکاریږي ښه سور د سور بلیتو
چه به بخلیو په ښاپکي خندله
ښه غور په ویر ناتار دو الګن کښیوست
لاس د مات سه ای فلک چه د و کا

اشتغال ی وکړ قبر له بلوار
په تیکنه و پر درست جهان ادخار
چه غزنه ته ی باتلی په تلوار
سه ی والوتله ښکته پر دی لار
د نمر یو بیر کا یو کله وی څوار
پدی ویر رنا تیاره سوله د بنار
د اکر ونګی ساندی لی پښور بار
نده ذرکیو یمسا دی کمتر بار
نه بامی بیا مسیده کا په کهسار
نزا دروي غور ته بیا جوپي د ښار
مرغلري به نیسان نکړي نثار
په ویرنه ی سو غور لټول سوګوار
نه ځلیږي ښه لمر پر دی دیار
چه به پیغلو کا اتن قطار قطار
ښه غور سو د جاندم غندی سور ابر
محمد غندی زمري د مړینې ښکار

ایتن

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین زرګی نلک ولی لاولاړی — ای دغور غرونو پر څه سنوی غبار
مځکی ولی پرېږدلو پیرلوړی — لاندی باندی سره چه ورک (۲) داشعار
چه زمری غندی واکمن ځی لجهانَ — چه څوک نړی په نړی باندی قرار
مینځ پتا ای محمّده دغور لمی وی — په نړی به ندوی ستا دعدل ساه
ته پر ننګدوی ولاړ پنګ کښېنی سوی — هم پر ننګه دیه ننګه کا ځان بجار
که سوری د تیګ ویر کاندی دیرمن سول — هم بویاړی ستا پنوم ستا په تبار

بجنت کښی د وه ترن زموږ واکمنه
هم پتا دوی دیرلور د غفار

ذکر د بنکارندوی علیه الرحمة چه دغور و یوه سه پدی چه شیخ کته متی زړ
رحمة الله علیه کښلی دی پکتاب لرغونی پښتانه کی چه پتاریخ سوری کی دی چه بنکارندوی
بیشته دغور و او کله کله به پنخړند او بست کی هم اوسیدلی پلاری احمد نومید او
دغور دیر وزکره کو لتال و بنکارندوی د سلطان شهاب الدنیا والدین محمد سام شنسبانی
بپادشاهی کی چور او ددرناوی خاوند وا او هغه وقت چه هغه سلطان پر هند یرغل کاوه
بنکارندوی چه شاعر او عالم سړی و هم د هغه سلطان په لښکرو کی واه هی
وایی چه بنکارندوی پیمولح کی د سلطان محمد سام او سلطان غیاث الدین غوری

(c) ketabton.com: The Digital Library

دستایی قصیدی لری په بوللی دی محمد ابن علی وایی په سنه کبنز مادره دلوللو غنت کتاب وسیدی او ده غه تحفه می دغه بوللد په دمحمد سام علیه الرحمة ستاینه ده کنبلد

القصیدة فی المدح

پسرلی شکلو نکی بیا کړه سنگارون   بیای ولونل په غړونو کی لالون
محکم شنه رښوند شنه منی شی سوی   طیلسان زمردی واغوسته غړون
دنیسان مشاطی لاس دمجید ودی   مرغلرو باندی وشکلل ښنون
دغوټو لو جنبړی خاندی وریدی ته   زرغونو ښوکی ناځی زلمی جون
للمه ناوی په سورتیک په تندی وکا   بسی وگانل غوټو نوسره پسولون
مرغلری په اوره وخونو لیه   پیچلای سوه راند خپاره د ښتون
زرغونو محکوکی ځل کا نکه ستوریه   چه پرهسک باند ځلیږی سپین گلون
سپینی واوری ویلیده کاندی بهیږی   للکه اوښی دیین په گر بوانون
هر پلو رنی والی بهاند خاندی   له خوښید سروهی له سینگرون
هر پلو دگلو وبزم دی لونلی   توارا غلد له ختنه کاروانون
دمیح په پوه مره وزوندون بیاموند   پسرلی مگر مسیح سو په پوکرون
له مره وخاوروی آغلی گال راویوست   وچ بیدیا اوغذی کړله جنتون
سری جاجی په رامشت کړامشنگرو   گیهځ چونی په په بڼ وکابو غون

په

(c) ketabton.com: The Digital Library

پدېرېښا چه ښخ د چونيو نغوږ بېده سي
د زلماتاپي راغلي دی پر جنب يو
د پو پلوځ سور کړي پسرلی دی
د هندارو په ډير غرونو سپين د ېږنگن دي
پخور ځنگ غور ځنگ لخولی ځگوند با سي
ښه چونی پستايه د ځنډيو موږ سی
د ښنسب د کهالد ختلی لمر دی
د بنډو اوروي درست ايوا د فرنغونکي
پزابل چه د برې پر نيلي سپور سي
نه يې شوک مخ تد دری د مير ځمنو
د اسلام د دين شهاب د نړي لمر دی
هره پلا چه دی پر هند وسنديرغل کا
په پسرلی چه ي تيزون په اټک وکا
نه به د لمل غندي رون ستوري په سنگ ځلي
نه به راوي ځگرن د سنفيا پلوري

تو اچندي سره پيودي اشلکون
لکه پغلېد غنتې کاندی مکيزون
يو د بل پخاره اچوي لاسون
چه پړاو رو باندې ځل وکا لمرون
لکه شڼ باتی شنا کاندی سيندون
ښه موږسم د سلطان پښتون
د پسرلی په دود و دان لده رغون
له قصداره تر ديبل ی يو لون
پلا هوری د ميراني گزارون
نه ی توری تد تهنيگېږي کلک دالون
تور ستهان ی گړ رنا بيجهادون
رڼوي توره ښړی په شهابون
غاړ دغاړه تړی سو للډ زرون
کدشه پور تد سی لغوره د ير ميرون
نه به نړی شوک د هند چاره ښهرون

(c) ketabton.com: The Digital Library

به څوک زلمی په غور سره راغوښتو کا
یو څاوند شهاب الدین دی چېړی وکا
په جوپو جو یو جګړن ی هند تړیون کا
ښن پسیند باندی تیر یوی یرغل کاندی
څپانی سیندی هم لړاره ایلایی کا
بیهر کال اتک دده بند راغلی کاندی
پښتونخا ښکلی زلمی چه زغلی هند ته
زرغونی ښتی اغوستی وی دی غزونو
هر ګیهیځ چه لمر څرګیږی له خاتیځه
که بریځروی له غرمه وی که برمل وی
د شهاب جګړن به نه کښینی لږ غلو
زمری کله کاږی ځان له یرغلګړیو
یا به جنګ کا د بریو رنګی پهند کی
یا به وران کا بود توتون د بمبهو
پرتا اوسی تد تل ددین شهاب

دداو ساتوری به چېړی کا ځلون
په بر لوری هر ایوادته یرغلون
چه د غور باداری ییت وکا زغلون
په پرتم ی زمری ږیږدی په زنګلون
پر اوږ وویری د غوریانو بهادیرون
غوری وی په څنډو خیل یا ستهد سالون
نو آغلیه بیغلی کاندی اتهنون
بته بید یا هم پیوللی وی ځانون
څو چه یو نها د لوید پیڅیده څنډوون
که لرمل که لمرلویده له ترملون
نه به پریږدی دا زلمی ځیل پهیرون
څوی نکامات متون وریږوان
یا به پریږدی هم پدی چار سروان
یا به لسره کاندی یو بیو ایوادون
نوم د تل وه به دیږځ په ننګ د لون

نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورا نه سی ستا پیغور د هند لوړ بیا | شو چه نست کړی لمنی ی بود تو لون

ستا پیژندمه د خاوند لوی ښتن وی

سوږ خو ستا پرسته یونه څو چه یون

ذکر د زبدة الفصحاء ابو محمد هاشم ابن زید السروانی البستی رحمة الله علیه
په لرغونی پښتانه کښې هسی حکایت کا شیخ کته رحمة الله علیه چه ابو محمد هاشم د هلمند
په سروان په سنه ۲۲۳ هجری قدسی زیږیدلی او په بست کی ی لعلما او فصحا تحه
لوستنه وکړه او ورو سته ورپه عراق ی پلو طود ولیو اشمد تحه سمع وکړه او ابن خلاد
چه ترکند و په ابی العینا سره ی په بغداد کښې عمروند تیر کړل او له هغه ی د عربی بلاغت
او اشعار ولوستل او په کال ۲۹۴ هجری قدسی له عراق بیا راغی د ری کال ورو سته
په بست کی وفات سو نقل کا چه ابو محمد په عربی او فارسی او پښتو شعرونه ویل او هغه وقت
چه د ده استاد ابن خلاد پیترګوړ وند سو نو ده به ی خدمت کا او د هغه تحه به ی خواږه
شعرونه په ادب کی د عربو اوریدله ابو محمد عربی تحه په پښتو د خپل استاد ډیر شعرونه هم
را ړړولی دی ابن خلاد چه یو ظریف او ادیب سړی و ییوه شعری د رهم ستایلی دی
او ابو محمد هغه شعر داسی په پښتو را اړولی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعر

تر هم بنه دنیا کاندی چه ی وینه — د خاوند پلاس کښ نه او د رسیمون
ژبور ور له ورځی دنیای اروی — دد رهیم خاوندان ترڅ ی پوه ده
که د رهیم ی ځنی ورک سوسی تلی — پر نری ی پیخړو وی پیش نه دون
که بدا ی سوځی ولو لی خلق وایی — دا دنیا ده رښتیا نه ده رشتون
که بی ونه لی ووایی رښتیا خبره — لور ووایی داخو سوځی دی تیرون
سو د رهیم سندی چه چا لولیه برخه — دد رهیم د خاوند برځای برتمون
د رهیم ژبه ده له خوک ژبور بیرون — ده وسله که خوک پکا نه ی قانون

نقل کا چه ابو محمد په پښتو یو کتاب کښلی و چه په هغه کښی د عربی اشعارو فصاحت او
بلاغت بیان کړی و او نوم ی و د سالو وږمه

ذکر د عارف ربانی ربان العالمین شیخ تیمن رحمة الله علیه زما پلار

قدس الله سره لکتاب د بستان الاولیا، چه شیخ المشایخ بستان بریځ کښلی دی پکال
۹۵۶ سنه هجری قدسی داسی نقل کا چه شیخ تیمن د شیخ کاکړ علیه الرحمة زوی و خلکه
چه دی د غور ربی غوانه و لاړ او سلته میشت سو نو خلق ی او لادا وس پکا کړد کښی

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشمیري خو يه اصل دوی د کاکړ اولاد دی ادهغه رحمة الله علیه زاهد او عابد او ولی و نقل کا چه کاکړ بابا لا ژوندی و هغه لغوره ساغي او پسه وب کښل د کاکړ بابا یه ندی و کړه بیا وو یل او په کجړان کښل وو سید او د علاء الدين حسين شام پر مانځه کښل وفات سو دهغه بابا دغه شعر ونه زما پر نه بستان الاولیاء څخه نقل کول او ما له د څخه وادریدل

شعر

گیهه زما دلبر خپره سوه زما پر کور دوي زانه سوه

د بلبلتو ن ورځ توره تياره سوه

زغ سونا ځا په چه بیلتون راغی

زړه مي لړي وير کي شين دی پر پاڼه ژاړم څه نا ورين دی

زر غوټ له او بنو مي ساوين دی

پښول نوليرم چه تا خوند راغی

نه هر بیا یم نه به بیا راسی نه به تیاره شپه زما رڼا سی

نه به شپې راته پیخلا سی

بیلیري پیره ی او س دیوان ځی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دڅښتن پاره دی هیری نه کړی   آغلیه مخ چه پرې پاینده کړی

اوربل دی پرېښودی و اته کړی

پر ما د بل اور کړه وون راغی

ذکر دکاشف اسرار عرفان شیخ بستان بړیڅ قدس الله سره العزیز   زما پلار علیه

الرحمة لقد ما ته روایت کا چه شیخ محمد بستان په قوم بړیڅ و په بنوراوک ی کورو ده پلار

محمد اکرم رحمة الله علیه هم د خدای ولی وو او د بنوراوک راغی بلخ ته بر غاړه په یوه کوډله

کښی اوسیدی او د خالق په عبادت بدی به و نقل کا شیخ بستان له پلاره ډیر فیض و موند

د په ځوانی ولاړ هندوستان ته او هلته په بناو پینار ګرندیدی او آثار د قدرت به ی

تماشا کول او هغه وقت چه وطن ته راغی په ۹۹۸ سنه هجری ی د اولیاء الله په بیان

کتاب د بستان الاولیاء ولیکښی او زما پلار رحمة الله علیه د غه کتاب په بنوراوک

کښی د حسن خان بړیڅ په کور کښی لیدلی و چه په دی کتاب کښی شیخ بستان علیه الرحمة

د ډیرو پیغمبر اولیاء حالونه او کرامتونه او خوارق د عادات کښلی وو او ډیر ډیر

اشعار یی هم را نقل کړی و لسنو رو شاعرانو او خپلو شعرو څخه د غه شعرما د خپل پلار

له خولی وا وریدی چه د شیخ بستان رحمة الله علیه دی

شعر چه بدلدی بو لی

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکي مي ښاڅي پر ګريوان يو وار نظر که پر ما — راسه ګذر که پر ما

د ميني اور دی زمانه کي ورېت په انګار کينا — بنې تار و نار کينا

خود به ويليږم چه مي زړه پر تا مفتون کينا — ځان مي ژوبون کينا

اوښکي مي ښاڅي پر ګريوان يو ند نظر له پر ما — راسه ګذر له پر ما

وکه نظر زما پر حال چه پروت رنځور يمه تل — يو ير ناسور يمه تل

لړزه مي ښاڅي ويني سور يو بنوخېل يمه تل — په اور جلبل يمه تل

اوښکي مي ښاڅي پر ګريوان يو وار نظر له پر ما — راسه ګذر که پر ما

له درد سوز تل ناری او غلبلی وهمه — ګريوی سوی وهمه

يو آن مي چيري نه آرام نه ټيکاو نه دينم — نه راحت کړنه څريم

اوښکي مي ښاڅي پر ګريوان يو وار نظر له پر ما — راسه ګذر له پر ما

د خوږ روزيرو لحال ته ری ای باد آګاه — يې د بې دزلو همراه

د خپل غيرت پروی بستان ته کړه د مهر سند — کړی له ګنا د ګوا بند

اوښکي مي ښاڅي پر ګريوان يو وار نظر له پر ما

راسه ګذر له پر ما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د امیر المفضل شیخ رضی لودی علیه الرحمة   پوه سه به دی چه کامران خان ابن
سدو خان پښتون صفاکښی په ۱۰۳۸ سنه هجری قدسی علی صاحبها التحیة والصلوة والسلام یو کتاب
وکښلو چه کلید کامرانی ئې نوم و بیدی کتاب کامران لکاب د شیخ احمد ابن سعید اللودی چه په
۶۸۶ سنه هجری ئې کښلی او نوم ئې اعلام اللوذعی فی اخبار اللودی دی هسی نقل کا چه شیخ رضی
لودی د شیخ حمید لودی وراره و چه شیخ حمید ملتان پاچا سو نو ئې ځینې وراره پښتنو ته ولیږل
چه خوښه د خلق د اسلام دین ته راولی شیخ رضی راغی دوه کال د کسی بیخ و گرځیده او هلته
ئې زیر مخلوق مسلمانان کړل نقل هسی کا نصر د شیخ حمید زوی چه پاچا ئې کښی د ملاحده لداستاځو
سره کښیناست او لار ئې څرخړی د الحاد او اسماعیلی فرقې عقاید زده کړل او گرځیدی
د دوی په اعتقاد او ملحد سو چه شیخ حمید رحمة الله وفات سو نو ئې پر ځای نصر کښیناست
او د الحاد ترویج ئې خوره کړی او قرامطه ئې راوستل شیخ رضی علیه الرحمة چه سو چه سلطان د
غزنین نصر ته ئې داسی پاره کی وښل او دوی ئې ستول

پاره کی

دالحاد پلورد ئې تر پیل	(روڼا سین) گروه د ئې ز موږ ه کوراوه
موږ روڼلی په نه پارنه	تا پتوره و تو راد د
ترغون و لی گرد هیدلی	چه دی گو بنی اې اده

امعه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخه گروه دی اوس آره کړه | چه پلرودی رنا وه
لودی شا پنا مه سپک سو | که سر څو مو درنا وه
لفر نه موبي له کهال | لودی نه یی پر کاوه
زموږ رغاده شا له گروه | د ورځلوی پر رغاوه

شیخ احمد لودی هسی نقل کا چه لفر لودی هسی د شیخ رضی رحمة الله علیه عنبر لوت دعا

دالحاد پیتور تورن سوم | زه لرغون خو ملحد نه یم
زما د بنه هسی تورا کړل | که ملحد یم د د بنه یم
له اسلام نه تر پلمه | تورانو تخه به ترلیه یم
گروه می سخه لرغونی دی | اوس هم کروه پلر غونه یم
د اسلام پر هسک به ځلم | د تورانو نه تیاره یم
دلودی نه وی سنتی یم | د حمید نه لوی کنهالد یم
تورانی د بنن چه وایی | زه لگروه به آره یم
دای تور تاسی دره هوی | زه هومن شاسی به تله یم
ه د بنو دیناوی مغز ه | زه لودی یمه څوزه یم

عفو الله الماضین ورحمة الله علی الذین اعتصموا بحبل الله المتین

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر مقبول ربانی شیخ عیسی مشوانی رحمة الله علیه هسی نقل کا خواجه نعمت الله هروی تو سنزی په مخزن افغانی کښی چه په دوران د جهانګیر پادشاه ی وکښلی چه شیخ عیسی په قوم مشوانی و او په دالمړی سکونت کا او د شیر شاه سوری په دوران کی ژوندی وه هسی وایی چه یو شیر شاه ته خلقو وویل چه عیسی شراب خوری کا شیر شاه خلق وګمارل چه ولاړ سی او د شیخ شراب وویني چه راغلل شیخ پخپل کور ناست و صراحی او پیاله ورته پراته وه خوا ورېږی د پادشاه سړی چه راغی وی ویل ای شیخه په دی پیاله کښی څه خوری شیخ وویل راسه ته هم ی وخوره سړی چه صراحی . په کړه په پیاله کی شیدی را توی سوی ولاړی او دغه حقیقت ی پادشاه ته بیان کا نعمت الله کښلی دی چه شیخ عیسی رحمة الله علیه لوی ولی و او د خدای په توحید کی ښه مشغول وه په پښتو او فارسی او هندوی ویله د پښتو یو شعری دا دی

پخپل کار کړی پخپل انکار کړی || کله با د رسیم کله می خوار کړی
تخو تا دری په صفتو نو || کله می نور کړی کله می نار کړی

عیسی حیران دی پدی شیو نو
کله می یار کړی کله اغیار کړی

علیمی ۲۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د سلطان السلاطین سلطان بهلول لودی علیه الرحمة الله الولی

په مخزن افغانی کښې لیکلي دي چې ملک بهلول د ملک کالا زوی و په هندوستان د سلطنت لوا یې ککړه او د هغه ملک له لودي طایفې تخت او په هغه زماني دي لودي تبر سلطنت ما پېښند کښې ملک بهلول په سرهند د اسلام خان تر وفات را پسې استقلال موند او تر جنګونو په ورو سته په ډهلي خطبه او سکه ووهله پاني پت او لاهور او پانسي او حصار او ناګوري د ملتان تر ښنډه پوري ونیول او د هندوانو د راجګانو سره یې سخت جنګونه وکړل او اته دیرش کاله یې په هندوستان سلطنت وکا او دیر عادل او عالم پاچا ؤ په کال ۸۹۴ هجري قدسي وفات سوی الله یې وايي

بهشت صد و نود و چهار رفت از عالم
خدیو ملک ستان و جهان کشا بهلول

د سلطان بهلول علیه الرحمة وفات په تېره د جلالي قصبه کی ؤ او محمد رسول ملا توال هوتک په خپل بیاض کښې لیکلي دي چې په هندوستان د بر ستي په موسم خلیل خان نیازي یې یوه رباعي انشا کړه او د سلطان بهلول پادشاه په مخه کښې ووېله

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعي

خمري ادريجئ ژاړي له پاسَ — کوليږ بوغ کا بيلتون له لاس
په سغړلونی کوبه پخول ستا — دا مرحبا کاستا زموږ هواس

سلطان بهلول رحمة الله عليه چه دا رباعي واورېده په جواب ئې دا رباعي سمدستي وويله

رباعي د سلطان بهلو ل

ملک بزرعون کیرم په وړکړه راسَ — کوره ادريجئ دداد له پاسَ
خول مې د عدل به دروړون دک — جهان بزيب موي زما له لاسَ

ذکر د خان عطيين مکان خوشحال خان بيگ عليه الرحمة

محمد رسول هوتک پټخيل بياض پسې کښلي دي چه خوشحال بيگ د شهباز خان خټک زوی و چه په سنه ۱۰۲۲ هجري پيدا سو او دا خان خورا مېړنی او غښتلی و خوشحال بيگ خوکال په هندوستان بندي ؤ او بيای له مغولو سره ډيرې جګړې کړې او د اورنګزيب پاچاه سره ئې ترمرګه دښمني وکړه او په دغو تاوګټني مرسو نقل کا چه خوشحال خان بيگ د ختکو سرداري کړه او هم ډير زاعن ئې درلود چه لقول شاعران و او پخپله خوشحال بيگ هم د غزلو ديوان لرينده چه دده

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعی

خپری اوریځ ژاړی له پاسه — کولیږ بڼ غ کا بیلتون له لاسه
په سغه لونی کو هر بیخول ستا — دا مرحبا کاستا زموږ هواسه

سلطان بهلول رحمة الله علیه چه دا رباعی ولغوړه په جواب ی دا رباعی سمدستی وویله

رباعی د سلطان بهلول

ملک برزعون کیږم په درکړه راسه — گوره اوریځ د داد له پاسه
خول می د عدل به درو روڼ دی — جهان بزیب موی زما له لاسه

ذکر د خان عظیم مکان خوشحال خان بیگ علیه الرحمة

محمد رسول هوتک پخپل بیاض پسی کښلی دی چه خوشحال بیگ د شهباز خان
ختک زوی و چه په سنه ۱۰۲۲ هجری پیدا سو او دا افغان څوامرنی او غښتلی و
خوشحال بیگ څو کال په هندوستان بندی و او بیا ی له مغولو سره ډیری جگړی وکړی
او د اورنگزیب پاچا سره ی ترمرګه دښمنی وکړه او په دغو تاوګښی مرسو نقل
کا چه خوشحالخان بیگ د ختکو سرداری کړله او هم ډیر زلمی ی درلود
چه لکول شاعران و او پخپله خوشحال بیگ هم د غزلو دیوان لرنید چه دده

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلونه ډېر ښه دي او طله طله هزل هم په شعر وايي او قصايد هم ډېر نقل کا چه
خوشحال بيګ د مغولو په بند کښې و او په د رنتهبور کوټ بندي وه ښتانه خټکان ولاړل
او د ده ښځه بچياني را دېوست اورنګزيب لښکر څو چه دې خپل وطن
ته راورسيدي او ښځه پادشاه سره ئي جنګونه وکړل د خوشحال بيګ ځلي اکوړه خوميزي
او ښلته خټکان پراته دي يختلو خوشحال بيګ عالم او شاعر ښه سو روايت کا
چه خوشحال بيګ هدايه په فقه کښې په پښتو را واړوله او ډېر کتابونه ئي وکښل
او په کال سنه ۱۱۰۰ هجري وفات سو محمد رسول هوتک خپل بياض د خان عليين
مهان داسې شعرونه کښلي دي چه زه ئي هم په دې کتاب نقل کانم

غزل

پکا ته کاته مي سترګي په خاته شي
چه خبر دي د راتلو رابانه وشي

ته خو اوس لساند ولاړې مرور شوې
دا ځا ياري وهم ګنده ن بېرته شي

چه ديدن د محبوب وکړمه تازه شم
لله ګبنت په باران سره او به شي

ګوره تا را باندې کومي کوډي وکړي
که په پښو درځني درو همه زړګي ونه شي

پهار مان د ښځه وقت يم دريغ دريغ
که دې زني سيب ئي بيا د ما پخوله شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل یار د جدایی سبب کاږی — لکه روح چه له وجوده پواته شی

بخته مو ږه مدد بیا راسره وکړه — چه پیغمبر کښېږی بیا تللی یار اوده شی

د خوشحال سلام پواړو خوبو یارانو
ګنده بیا می پلید و مړوم نو بند شی

وله ایضاً

که مسجد کوړی کندیږی — واړه یو دی نښته غیر
یو می بیا موند پېر ځو کښی — چه می وکړه زړه سیر
بنده ځای پسیر ګرزم — چه تر منځ سیرېږی طیر

خوشحال یو دینی خوشحال لری
ورند ورے دی غیر و منیږ

و من رباعیاته رحمه الله

چه څرمنا کے وی یا ترسنده وی — یاری له دو یو وګرنده وی
د بد دېر بړی وی پڅ تنګسه بلا ته — بتر تر داند شکم بنده وی

وله ایضاً

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښیار ښمیښ په ورمونو زیاته کا ‖ ورمونه وایم له څوک مېخ رانه کا
محتاج د نورو نورو نغریو شي ‖ سړی چه خپله کټوه یا ته کا

ذکر د زرغون خان جنت مکان چه په قوم نورزی و روایت کا
دوست محمد کاکړ په خپل کتاب غرغښت نامه کښې کښلي دي چه زرغون خان د نورزاد
نورزی واو پکال سنه ۸۹۱ هجري مبارک ولایت هرات ته او له هغه ځای عراق
او خراسان سفر وکا او دا اوزبکو پچنګو کې زرغون ښکاره په ښه مېړانه او غیرت
چه شیباني خان سیستان ته ورسیدلو زرغون خان له ده سره جنګونه وکړل
چه دا اوزبکو لښکر ډېر ومړل دوست محمد کاکړ بنې نقل کا چه په سنه ۹۱۲ هجري
زه ولاړم هرات ته په لګهاړ کښنې مې د ملا ایوب تیمني نسخه د زرغون خان د
غزلو او شعرو دیوان ولید چه اوراق ئې وپشمیر دري سوه هم د دوست محمد کا
روایت دی چه زرغون خان ډېر ضعیف سو او په سنه ۹۲۱ هجري په دېراوت
کښې وفات سو دوست محمد کاکړ په خپله غرغښت نامه کښې د الاندې دوه چه
مثنوي د ساقي نامې دي دده له دیوان د اشعارو نقل کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مثنوی ساقي نامه

ساقي پاڅه پياله راکړه
مرور يار مي پخلا کړه

اوبه توي په لمبو کړه
اور مي مړ په دي اوبو کړه

پسرلی سو غنچه د گل کا
زلفي تاوي د سنبل کا

بلبلان شور و فغان کا
کېدن په گلستان کا

زاهد وزي صومعي څخه
شراب پيري ميخاني څخه

هر سری پيمو مست دی
دی بهار کې گلپرست دی

پراغونښ سري ننبي دي
د غټولو تندارک دي

جهان ټول سور او زرغون شو
وچ راغه شنکلي گلون شو

سري ټول شور و شغب کا
يارانې کاندي طلب که

بهار وقت د يارانې دی
ښه موسم د پيالې دی

لو ساقي پاڅه بهار دی
نن ژوندون سبا رفتار دی

دنيا پاته موب بخوند
تور و خاور و کښ به يوند

پيمانه د ډکه راځي کړه
بزم تود په پيالي کړه

چه یو دم سمه آزاد — نا ښاد زړه می سینه ښاد
ساقي یا څه وخت د مل دی — پخوښش کی خم د مل د
وخت د میو د ښیښو دی — د پیالو د ډکیدو دی
بغه څرک اوس د چیږی — چه ی جام تش د نلوږ دی
مستان ګرزی پیاغولښی — مستی ګانډی پرغولښی
لاس پلاس دی یارانی کا — یه په بل نانه وتحزی ه
مجنون وصل له لیلا دی — د جمال په تماشا د
نه غم غم ستړ نه بلیتون ښته — نه هجر نه خطر خوف ښته
تر تا ولر زمه راسه — ساقي یو کړی مجلا سه
ما ته جام د ربل ولوړ را — چه یو تښ می د ژړ نور سا
او می بل د زړه یکور کړه — لهبه جا هر څه ی لوز ړه
یه بل څه نوی الفت دی — ستوله مهر د محبت دی
ښتول اخلاص دی او صفا دی — تیاره ور کړه سی رڼا دی
له زړه کم غش او دغل سی — جهان ستوله ګل و مل سی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساقي ستا مهر مطلوب دی | نوبهار ځکه مرغوب دی
له ستا لوری پیرزو نوی | نوبهار به په څه بند وی
خوند به نه کا رنګ د ګلو | بی مستیو بې له ملو
نه به بزم پشور تو دی | نه نغمې نه سرود سی
جام به تشر د آرزو سی | ورک به جهر او پیرزو سی
نو ساقي یا تخه بهار دی | بزم تا له امید وار دی
یاران ناست سنګي ځلو دی | ستا د جام پا امید نوز دی
ته رسهم راسره عنایت کړه | بزم تود د محبت کړه
سرو ملو څخه ډک جام کړه | د یارانو ی انجام کړه
چه سوری بزم یمي تو دی | درنګ الوز غوږ وسرو دی
د جهان ویره غم هیر کا | یو دم بند په عشرت تیر کا
په په مخ کی مو بلیتو دی | لجهان سبا یون دی

ډز

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکرد الله تعالی پرحم نو محمد دوست محمد کاکړ علیه الرحمه   د بابر خان زوی و چه د
کاکړ بابا د زیارت د پاره پیکال سنه ۹۱۲ هجری ولاړ هرات ته او بیا چه راغی نو ب ته
پیکال سنه ۹۲۹ هجری ی یو کتاب پښتو نظم کړ چه نوم ی دی غرغښت نامه د اکتاب
چه ما ولیدی شیرین بیتونه په مثنوی لری او د غرغښت بابا قدس الله سره الکریم
حکایات دی او لرشتینو خلقوی روایات راجمع کړی دی د غه کتاب زما پلار
په لوړ کښی میندلی و او زه هو په کرهول کښ مو کوچینوا او ز تیو په سبق لوست
دوست محمد علیه الرحمه چخیل کتاب کښلی دی چه زما پلار بابر خان هم یو کتاب منظم
کښلی و چه نوم ی و تذکرهٔ غرغښت هغه وقت چه بابر خان وفات سو او
زه پیر کور نه وم هو هغه کتاب ورک سوی و او بیا ضایع کړی زه چه راغلم
د خپل پلار په ماتم سی و ډیر جن نسوم لکه چه د کتاب ورک و ما خو د هغه کتاب
خبری اوریدلی او په وارو وارو ویلی وی او هم می یو څه لا هغو تحفه پیاد وی
نو ما پر خدای توکل وکا او هغه قصی او روایات می بیا په شعر وویل خدای
تعالی جل شانه دی زما پلار سخی مشکور کا   هسی وایی کښو کړی دی
کتاب عفی الله عنه چه ما د غرغښت نامی تحفه د غه حکایت را نقل کړی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکایت لہ غزنبت نامی

لہ بنیکا نو روایت دی
ہسی تولگہ حکایت دی

نور محمد کاکړ راوی دی
چہ ی فیض تل جاری دی

دنیکو نو لہ خولی وایی
چہ غنبت ی راتہ ښایی

چہ کاکړ ینکہ زاہد و
لوی شخښتن لہ تل عابد و

تل تر تل بی عبادت کا
بیردی لیاری ریاضت کا

شپې ی رنی پہ لمانځو وی
پہ ژړا و پہ نادو وی

ندی خوب ندی خوراک و
عبادت ی ژوند و زواک و

چہ بہ کښېنوست پہ لمانځہ
یا بہ کښېنوت پہ ستاینہ

ورځ ی تولہ پقعدہ وہ
شپہ ی ہم یوہ سجدہ وہ

تل ی سیر د لاہوت کا
پہ یوہ گولہ ی قوت کا

غرق بہ تل پہ ذکر اللہ و
ہر سبا او ہر بیگاہ و

یو د شپہ ی عبادت کا
پہ گناہ ی ندامت کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

منزگی پښتی سوی لړ خوبه — په شپو شپوی د و ویښتر
هسی خوب ی و لید گرانه — په غرغښت ښیې ښهانه
وایې ای کاکړه وبه — لکه خوبښ یمه نیکخویه
ستا قدم زما پر سر دی — ماسوا کښ دې قرار دی
پښه وروځ دده لمانځه — د شپنبتې عبادت کړه
وې پاتې لکه نور دی — شپې او ورځې د پکور دی
خو جهاد دکړه پرتا فرض دی — وا هم ستا دغاړه ی قرض دی
یوه ورځ جهاد افضل — تر ملو کلو لمانځل
څوک چه تل لمنځ ورو ژړه کا — په جهاد بدی یو ورد کا
ظلمی شره د دین همدا دی — بیا خدمت د خلق اهد دی
لکه یا ته د دواړه د نیه — ځان خبر کړه ښه له دنیه
نو ره واخله مجاهد شه — د لوی خدای د دین قاصد شه
د خدای نور پر جهان خور کړه — دا خدمت ی پښتان پور کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د لیشپې عبادت سي | خان د خلاص له معصیت کي
چه له خوبه وپښ کاکړ سو | دغه اپر خوا نوم سو
زغنځ غول ی آراسته کړل | دغه عشق تیره کړل
هرات خوا ته په تلوتلو سو | د سلطان غیاث ملو سو
ویکړې هوری جهاد ون | د سلطان مل شو پهلون
څو هوری نر دنیا تیر سو | دغازیانو په توله شمیر سو
چه ی هلته هم وفات سو | بنخ پیخاور و د هرات سو

میره هسی ژوندون کاندی
مری د خدای په رضا باندی

ذکر د محبوب سبحان عبدالرحمان علیه الرحمه — محمد رسول هوتک علیه الرحمه

مخکې بیاض کښ هسې کښلي دي چه عبدالرحمان بابا په قوم مهمند او په پېښوري ژوندون کا پلار ی عبدالستار نومیدی او په بهادر کلی ی دیره وه عبدالرحمان بابا په سنه ۱۰۴۲ هجري پیدا سو اوله ملا محمد یوسف یوسفزی څخه ی لوست

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکا او له سبد تحری فقه او تصوف زده کړل او بیا ولاړ کوهات ته هلته ی هم
مسبقونه ولوستل او سبد عالم سو په شوانی ی دنیا پر ریښوله او اکثر به په غرو گرزیدی
او کله به ولاړ د هندوستان پر خوا او د خدای عبادت به ی کاوه دنیا یې کاروبه نه
مشغول کیدی عبد الرحمان بابا یو عالم ربانی او عابد سړی و او ډیر مشهور ی د خدای تعالی
جل جلاله په محبت کښی د ویل او په پښتو کښی به د رحمان بابا مشهور سو په ۱۱۱۸ هجری
وفات سو خلق ی تر اوس د پیښور په هسیره کښی زیارتونه کا او د ده شعرونه لولی
د رحمان بابا د بیتو او غزلو دیوان ستنداد ډیر ډیر پیدا کیږی سی وایی فقیر محمد
هوتک عفا الله ذنوبه په ظل الله پادشاه جهان شاه حسین کاتبان واستول او
له پیښوری د عبد الرحمان بابا علیه الرحمه د دیوان نقلونه راوړل او په قندهار
کښی علما او زیادو وکښل او اوس ډیر دی فقرا او د خدای دوستان د عبد الرحمان با
شعرونه ډیر لولی او خوښوی او عام خلق فالونه پر گوری حتی په پنجمنی هم دا
کتاب ډیر وایی او خدای تعالی دده په دنیا کښی سی برکت ایښی دی په ډیر خوږ جنس
زیره داروبه کا او هر غریب او محتاج مستحق کا زما پلار سی نقل کا چه به
قندهار کښی د رافضی گرگین خان جور و ستم تر حده تیری وکا او خلق د خدای هسی حتی

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه داب سول چه سپرګ خو بیا سول نو دوی په کوکران کښی مغفور رحمانی برګزیده صمدانی
حاجی میر خان هوتک سبالم ځیل ته ورلاړل او له هغه دی چاره د کار طلب کړل او ورته لو
اوویل بر دول په دی وړی چې شعی کړی هغه مغفور یوه ورځ تر ما بنامه له لوړو پښتنو
خانانو او مشرانو سره مصلحت وکا او هسی ئی تړون وکا چه ظالمان مړه کړی او خلک نه
لجور د ظلم وژغوری په پای کښی حاجی میر خان علیه الرحمه ووېل راسی چه عبد الرحمان
با با قدس سره هم ویو پښتو چه د ده دیوان ئی خصوص کاسی مشهورونه و بیت

زد مکتب غندی په پټه خوله ګویا یم | خاموشی ځاتیری کا تر غوغا ځما
کښت د عشق په تو ده زکه امان چرګ | سمندر بویه چه زیت کا پهرا ځما

د غه بیتونه ی ولوستل هغه مغفور حاجی اولس ته ووېل چه د ظالمانو کار تمام دی
ما اوس د ستی خاموشی بهتر ده لقوله په پټه خوله داکو ښښ کړو چه ظالمان
رکسی چه مناسب وخت راسی نو بیرته پرتاسی ناغ وکړم هغه وخت باید ټول تیار یو
وظالمان له وطن وباسو نقل کا چه یوه میاشت وروسته جنت مکان حاجی میر خان
د اولس مېران او خانان راوبلل او په ما بجدی جرګه کړله او ټولو بقرآن قسم
وکا چه د ګرګین خان ظالم له جوره خلاصونه خلاص کړی پردی وخت بیا حاجی

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرخان مغفور لہ رحمان بابا تہ دا بیتونہ ولوستل — بیت

پہ اسمان یی رخ پیت کری پہ سحاب و
خدای دِما و تہ منکا دی بغدہ
چہ رقیب را تہ نیولی پہ زنجیر و
نیصیل حبیب را باندی پہ امانت بغدہ
پو حالی منت بار اوس رحمان
پہ صدقت کیس د خلق نشتہ دلوہ بیا

نقل کا یہ دخدای پہ قدرت دغہ ورخ پہ اسمان اوریخ هم وہ چہ حاجی میر مرحوم دا بیت ولوست بغدہ کری لہ رنبکار دہ سوا وریخ ی لہ مخ بستہ سوہ خلقو هم دغہ یو الٰہی مدد وکانہ او بیا نو جنت مکان حاجی میرخان خاوندہ وویل دا دی د خدای تعالی مهر او لطف هم زموبہ ملگری دی اوس نو وقت دی چہ توری ندتیکہ وکابہ واو کانو ن لہ دنجمن وژرغورو بغدوچہ پہ ۲۹ د ذیقعدۃ الحرام ۱۱۱۹ ہجری اوس قتل سول او د جنت مکان حاجی میر پہ مرد یہ قتل باور شو تل د بنجمان ی قتل مرہ کرل اوس بہ نو کاتب الحروف عفا اللہ لہ بہ د عبدالرحمان بابا شعرونہ نقل کا

غزل

زہ داسی دیوانہ دمجنون چا کرم
لہ رواج لہ رسوم بیرون چا کرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیو بیږم چې د اغیار پیما ټوک شه | لیونی د خپل شاه په افسون یم ګرم
دې مې سترګې تورې مه بانه لومه غمزه د | دوب هسې شوندې په خال په چون یم ګرم
توفیق تو د فتنو راتچه ندو | په فتنو د رو سترګو مفتون یم ګرم
رحمان ېښځ لیخله ځانه خبر شوم
په د اسې نه زبون او محزون یم ګرم

ذکر د شیخ الصالح محمد صالح رحمة الله علیه سپی وایې کاتب ددې کتاب محمد چې
ملا الله یار الوزی په تحفة صالح کښې لیکلي دي چې شیخ محمد صالح په قوم الکوزی و بې
چلوک کښې او سیدی او عابد او عالم و چې وقت کې په بیدستان تیر او ده او د خلق
ارشادی کا نقل دی چې شاد بیګ خان د قندهار صوبدار شیخ محمد صالح د غوښت
چې کابل ته ولا یسی او هسته خلقو ته فیض ورکړي او په تدریس د علومو طالبانو ته هدایت
وما شیخ محمد صالح ورته وکښل چې مالد طمع د عزت سته او په دنیا پسې نه ګرځوم
زما د اسې معتقد دی چې دنیا ما ته راسی نه چې زه ولاړ شم دنیا پسې که زما عزت
غواړې ما پرېږده او چې دنیا پسې ځي مه مسافر کوه چې د غه خط ورسید
شاه بیګ خان هم وویل زما هم ستا عزت مقصود و نه بې عزتي سپی وایې محمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ملاالله یار د خپل شیخ پیتامه د کېښې کتاب په تحفة صالحي نوم و پېژندلی کتاب کښې د خپل شیخ علیه الرحمه احوال او خبرې وکښلې او د دو اشعارو یکښې ضبط کړل چه له هغې تحفې دا غزل دی چه شاه بېګ تهدی کښلی

غزل لیشیخ محمد صالح

دیلي دیني فیض هر سبا ورم | بېهوده منت بولي د نور چا ورم
چه اشنای د شپې نا څاپه پیا سي کښېوت | رو بې ن ز ړ یکونل بېټيلر پسما ورم
پر دنیا له تجارت نه ګټه د دنیا کې | زه د عشق په بازار د عشق سودا ورم
دیلي لیدل د رب په مبهانکې | خزانې کډ د دي ټول جهان پشا ورم
که د پر تخت می د سلیمان سور کړي سمري | عاقبت خاورو ته بند عمل بېشوا ورم

بیلار عشق خوشحالي پر ما حرام
زه صالح که پر خوله خوبن پرزه ژړا ورم

غزل و له ایضاً رحمه الله

په پېرزه ی غشتي څرګن سي د چشمانو | روغ به نسي په دارو د طبیبانو
چه لوی ئې لرنخه خلاص پیرزه رنځور وی | دا د زړه دارو بوه نکړه حکیمانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مګر بعد چه حبیب دی هم طبیب دی — کارسازی کاد خوارانو رنځورانو
هیڅ اثر ا باندی نکاندی عالمه — نه یې د ویل درو ګوهر د ناصحانو
نصیحت زړه غواړی زړه نشته لو کی — زړه می وړی په منګولو خوبرویانو

که صالح غندی د زړه په وینو پایی
تر دولت پر دنیا نشته طالبانو

ذکر د مقبول ربانی علی سرور قدس سره الولی — په تحفه صالحین کښی راوړی

چه شیخ علی سرور شاهو خیل لودی وو چه د هندوستان پښتانو کی دیره واو خاوند د ذکر اما تو او خوارق چه خلقو به هر کله ځنی لیدل په مخزن افغانی کښی هم نعمت الله هسی راوړی چه شیخ لوی لوی کرامات ښکاره کړل او خلق به ورګرد هیدل په تحفه صالحین کی راوړی چه شیخ بخپلو مریدانو ته هدایت کاوه وعظونه او د سوالونو ځوابونه به یې ویل او د تصوف مشکلات به یې حل کول یو ورځ سوال ځنی وسو چه پس ترا هر لحظه مرګی رجعتی است مصطفی فرمود دنیا ساعتی است څه مقصد لری زموږ مرګ و رجعت کله دایم او مستمر دی او که دا مرګ و رجعت دایم او مستمر وی نو به حیات بعد الممات متعدد سی او د تناسخیانو عقیده به سی بیشه عارف ربانی سی ځواب ورکا

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ذات ماسوا دی له بلنه ذات داسما ثابت دی او بدن متحلل دی بنتی وایی
اَنتَ اَنتَ لا بَلاَنَكَ. فَاِنَّ بدنك فِی التَحلل ولیس عنده کَ منه خبر فانت وراء هذه الاشیا
دغه مرګ و رجعت بدنی دی نه ذاتی او هر کله چه تحلل وموند سابقه ذرات نوی پر ځای دیری
لاحقه ذرات او همدغه تجدد دی په دنیا عدم تحقق ثابتوی او همدغه چه مصطفی علیه السلام
وویل اَلدُّنیَا سَاعَةٌ رشتیا کوی په تحقه صالح کښی د عارف ربانی علی سرور لودی اشعار
دی په دا غزل ځنی را اخلم

غزل لعارف الربانی

محبت پیاله می نوش کړه پیچا ز کی | دحق نور وینم پس تر ګو دا یا ز کی
درست وطن رانه دریاب شو بی دیدن | دید می نشی مګر خدای می سبب ساز کی
که زه من شم هم للګور کرم سر پور تر | ناګهان چه می دلبر پورته آواز کی
زړی می سر غوځ ه د رقیب پښتیره تیغ سی | هم به حکم که می دلبر خوښت پیمه ر دو ناز کی
زه و یار ملا ما ناست و یو له بله | بیر غماز د باری کا بنی د غم ساز کی
ګران بیلیزون به د سخو مینو ویند | چه تل ناست وی تجارت کی سره زار کی

ای سرور غمازان شوه بی حساب
پاک الله د صورت نقش بی مغز پیاز کی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوبمه خزانه په بیان د پښتو شاعرانو چه زموږ معاصرین دي غفرالله لهم

ذکر د اشنای بزم ګران ملا بازتوخي ملا بازتوخي په الغزکښی اوسی او په

اصناف د اشعارو کښی استاد دی غزل او رباعی وایی او د شاعرانو انبار دی او زما

په محمد هوتک یم همراه دی ملا چه قندهار ته راسی زموږ مجلس پیتو دوی او یاران دد

له لطافت د طبع ممنون ملا باز مبادی د علوم و رسمی او په فقه شریف کښی تیار دی

له منطق او حکمت لولی او خپلو شاګردانو ته دی درس ورکوی د محمد په ابتدا د ځوانی

تللی و او پښتو د شان ی له استادانو لوست کړی لطیفه

ملا له ملاقات ملا باز راغی او پقندهار ښی زما میلمه سو د سبق ما چرګ حلال کا

او طعام می تیار ریچه د دسترخوان راغی ملا باز سبی شعر ووایه

شعر

پر لو دوی ډی تر ښی	د باز برخه یو چیچی دی
د باز ښیم روی د مرغشو	او سی می ببل پینکلی دری دی

ماثر جعد سپین دی هم حلال کا او د میلمه میلمستیا تر می پوخ کا د او دد له

د د مه بلو ښه د د

بدله

راسه پر خنګ راسه لیلی تر می نزدی سه لدل
بیه نرخی چه می وند نجنی بچو به زړه نګوی

راسه پر خنګ راسه لیلی ولی لماکړی بلیتون
داستا لعمد زړګی دی پسرو دینو کلګون

که هر څو ښتم نه پر یږدی می ستا د عشق شواخون
زه نخلا میری لعنا زیدیږد نه پتین

راسه پر خنګ راسه لیلی چه د پرزړه کم ملهم
داستا په عشق کی می ترشا کا د دنیا دا زه غم

حساب کتاب مجاله می دا په کا ستا مینی بر هم
لار ور تر نسته چه د ښیوم د رنو یکو ګل

راسه پر خنګ راسه لیلی چه د پرزړه کم یوری
کجل در وانخله د واړی سترګی بیا زده م تری

لیدل به ستا د مخ کوم اندیښنی نکم نوری
پکار می نه دی ستا د مخ د جنت زیری ګل

راسه پر خنګ راسه لیلی چه سره وکړو خوالد
پر تا مین یم بی لتا می نسته هیڅ اندیښنه

زه د غره باز د سم تا بندی کړمه قفس کی پر شد
یو وار می خلاص که چه بیا زده کړم د وزر خیر ول

ذکر د افضل المعاصرین ظل الله فی العالمین شاه حسین لا زال ظلال سلطنته من مفا… المسلمین پادشاه جمجاه ظل الله شاه حسین بن عالم خیل میرزا… د معغفور جنت … میرخان زوی د … چه اوس پیخو اسنی لښ پادشاهی د او ښتانه ی پیسوری … پادشاه عالم پناه په ۵ په ۲۳ د ربیع الاول په ۱۱۱۴ سنه هجری … لښ د کلات

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیدا سو هغه وقت چې حاجي میرخان د بیت الله ادا اصفهان سفر وکا پادشاه ظل الله کوچنی و
او له اعلم علما ملایار محمد هوتک څخه ی درس ولوست او تر دوو لسو کلو پوری د عمر ی
د فقه او تفسیر او منطق او د بلاغت کتب ولوستل او په قندهار کی له پلار ی مصالح
د امور نژده کړل او په جنت مکان حاجي میرخان په ۲۸ د ذیحجة الحرام سنه ۱۱۲۷
هجری په قندهار کښی وفات سو پادشاه ظل الله ثور لس کلن وا او د خپل مشر ورور شاه محمود
خان سره و میر عبدالعزیز چه د حاجي میرخان ورور و پسله مرگ د ورور په قندهار کښ
مشر سو خو داوس رعایت ی کم کا ځو په سنه ۱۱۲۹ هجری د شپی د نامرغ له قصر له
بام خطا سو او راولوید مړ سو د خپل عم تر مرگ وروسته میر محمود په قندهار کښ
پادشاه سو او د سیستان او کرمان پر خوا ی لښکر وکا په سنه ۱۱۳۵ هجری چه د
اصفهان د ضبط د پاره ولاړ په قندهار کښی خپل ورور پادشاه ظل الله شاه حسین پادشاه
کا او د قندهار او فراه پادشاهی تر غزنی شاه حسین ته ور کړله او د لته لو غلجو ملکانو او
خانانو او مشرانو شاه حسین پخپله پادشاهی ومنه او خطبه او سکه ی په نامه مبارک
جاری سوه شاه حسین ادام الله دولته دلاور او مشهور پادشاه دی د رعایا
په دادرسی او د دادخواهانو فریاد اوری د ظالمانو لاس کوتاه دی او د رعیت آرام دی

د پادشاه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه عالم پناه دربار کښې تل علما او صالحان لا ړلې افضل العلما ملا یار محمد هوتک
چه د پادشاه استاد دی لوی عالم دی په فقه کښې ی کتاب مسایل ارکان خمسه کښلی
دی بل لوی عالم د دی عصر چه د پادشاه ظل الله تر ظل لاندې ژوند کا د قندهار د جامع
امام ملا محمد یونس توخی دی چه د ملا محمد اکبر فرزند دی او د علومو تدریس کا او کتاب
د جامع فرایض ی کښلی دی په پښتو او بل عالم جامع الکمال ملا زعفران ترکی دی چه
مدار المهام او صدر الافاضل دی او د پادشاه ظل الله کین لاس دی او د محمد چه د
پادشاه زوی دی استاد هم دی ملا زعفران پحکمت او ریاضی او طب کښې استاد دی
او طبابت د زعفرانی ی پحکمت او طب کښې کښلی د ده دا کتاب ما هم لیدلی دی او مطالعه کړه
پادشاه ظل الله شاه حسین پنځه کښې مړینې دی او په دیولو دعما لکوکښې ګرځندی د
غلجو طوایف تر غزنی پوری د ده پادشاهی منی او په ابدالیو کی تر سیستانه او هرات
حکم کا په ۱۱۳۸ هجری شاه حسین لښکر وکا او د بهادر خان په سالاری ئې
د شال او بروب ولایت فتح کا او په کال ۱۱۳۹ پخپله پادشاه ظل الله تر
ډیره جات فتح کړل او تر ګومل ی ضبط کړل او س پر دغو ټولو ځایو د ده سکه چلیږي
ده او حکم ی ساری پادشاه عالم پناه په دا رګ کښې د قندهار ښخه قصر چه نارنج باغ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلندېږو. په هغه ورځ دربار کا پکتب خانه کښې او په مجلس کښې علما جمع کیږی او شعرا او فضلا
ټول لوی ز... محمد بیرته کاتب د دی کتاب هم په دی مجلس کی یم او د پادشاه ظل الله اشعار
او ابیات په پښتو کاتب هم او کتاب د دیوان ی مرتب شوی دی کله په پښتو اشعار وایی
او کله فارسی نثر هم بیل کا او ~~کتاب د دیوان~~ استاد العلما ملا یار محمد قدری قراءت کا
په سهو و سقم ئی زایل کا او د پادشاه په اشعارو کښی لږ سهو لیده شی او علمای ټول
په بلاغت او فصاحت قایل دی او سماع ته مایل هسی وایی محمد کاتب د دی کتاب
چه یوه ورځ د پادشاه ظل الله په قصر کښی مجلس و او فضلا او علما سره راټول ناګاه •
احوال وشو چه قاصد راغلی دی او پیغام ی لیږلی ټکای راوړی ملا زعفران
د باندی ورای یو ګړی پس بیرته مجلس ته راغی او زیری د فتح د شال او ... ی
وکا او دا بیتونه ی عرض کړل

بیت

صین پادشاه د ... ننداره کوری | چه ی فتح په ... و شال کا
دا زیری ی راوړی دی حضور ته | نو زعفران انعام بر سر زعفرانی شال کا

شاه عالم پناه زر زعفرانی شال ورکا او په دغه مجلس ی ټولو حاضرینو ته شالونه
ښیل او د پادشاه په انعام سربلند شول هسی وایی محمد کاتب د دی کتاب چه

د

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه جهان پناه اشخاص ډیردی او دوال دول خوزدي دلته یو غزل ... چه
مجموعه د کلام اصول ملوک غلام خان خون

غزل شاه حسین دامت سلطنته

بلیاندی د غمو بیپا وچور کړم | په تیا رو لی د هجران ی تا دور کړم
بیلیاندی مین او شکی د خپری کړی | تا د فکر په گرداب کښی تل غبور کړم
د فراق پیری می مبیوت ومری تر | په جهان کښی رسوا که منصور کړم
په وصال دی ما هم نا پا دیمه د پری | د بلیوکی فکر یزره کښی ناصبور کړم
د بانو عشق می وخوړ پیځگر کښی | غماز انو په غمزو غمزو مجبور کړم

خلق یاد زما د عشق په لیونو کا
زه حسین محبت هی مشهور کړم

ذکر د شاعر شیوا بیان محمد یونس خان — سی روایت کا زما تر بو رحمت بنوک
چه په سنه ۱۳۰۰ هجری پیښور نه تللی وم ، هلته می پیځنیر کښی محمد یونس خان شاعر
شیوا بیان ولیده او د ده اشعار می سماع کړل محمد یونس په دغه کال لوی پرش من توان و
او په قوم موسی خیل و چه پلار یی نور محمد خان له موسی خیلو ځخه د سی وا به سر ... علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په پېښور کښې او سید د محمد یونس په پېښور کښې علمونه اوکتلونه، نو ستن او په هغه وقت چه عبدالرحمان بابا ژوندی وو د هغه شاګرد سو او د شعر دیوان یې جوړ کا چه ډېر غزل لري. د پېښور کښې معروف سو محمد یونس مهمان دوست او کریم سړی دی مسافرین چه کښې پر ډېره اوسي اوکډ شوق عالم او شاعر ده ګردو کومې ډېر قدر کا او په عزت داري او مېلمه نوازي کښې همت کا رحمت هوتک حکایت کا چه محمد یونس پښېنه د پردکښو ډېر با ثمر کرم او ډېره روحي ماته ویل چه یو ورځ شپه ډ دوار ... وو ... په هغه یو د ... ی ما عزت وکا او ډېره ورځ یې اشعار ... یاد ... یل دغه دوه غزل رحمت دده له دیوان ماته را او ول چه په دې کتاب کښې ی ثبت ه ... مه خدای تعالی د محمد یونس خان ژوندی او معزز ولري

غزل

نو ... ندو پېغله باندې سر چا
کله بیا موند شیرین یا وصل د دېر چا

... بت ... ستا د حسن روزي شوک
په دا حسن بلیه شمس و قمر ...

... ... ملیدمي خپل مهر رهبر شوی
را کاوه به د دلبر د نور خبر چا

... استاد زلفو بوی تر مشام شوی
دوباره به یاد وا مشکو عنبر چا

(c) ketabton.com: The Digital Library

پو وصال لیمی څوناب نستر لوو وړی ‌ | پہ آسان ۍ یا سو ند دلمر ځیا

بابیستہ یلی بہ منھومی پکور بش ‌ | څو جدا بلہ ځجون نشی لہ بر دیا

جدایی بی حق وریتیح لہ لکہ بیر ہ ‌ | چہ نو شلی دوصال شہد دشکر ځیا

ولرم تدی کارو سپارہ یونس

مقصود بہ دی میند لی پہ هنر ځیا

غزل ولہ ایضاً اطال اللہ عمرہ

شیرین یار ځنا دوایہ ستر لو تور دی ‌ | چہ ئی نور د ... دہ لور دی

پہ دنیا کښی چہ بنیاد داشنایی ۂ ‌ | پہ هغہ د جدایی پو زی پو ر

واویلا دعاشق لہ بیرہ سحرہ ‌ | لیونی عاشق ایزارنہ پیدرو مورد دی

کہ بیدرد تہ ناز زبان دکوم دی ‌ | تا د حسن خبر ملی لو ریلو ر دی

دمحنت جری دد روندو ربندی کښینبو ‌ | خوار عاشق تر درانہ بارہ ندی نمو دی

بادی بیم د تخت و ادتہ نر سیبزی ‌ | هغہ څوک چہ تا د عشق پر برق سوزی

چہ د عشق څراغی نوی بکوګل کښی ‌ | هغہ نہ پہ للہ مردہ او تور ګوردی

زہ یونس چہ ستا پہ مینہ کښی رسوا شوم

اوس پہ بیارتہ چا روا تر راتہ بیغور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

معیاتہ بامم پوښ

خو چه نیمه شپې ... دیونس خملی ... په حرام شد

د ... سر مد شعر ... محمد گل مسعود ... سی روایت کا رحمت بوتلہ چه پہ دوران

دسفو ... مسعود ... محمد ... وبیول سو چه پرته شا ... واو ...

... بدی وبلی او د یوه بدلہ د د فحہ رحمت تربور راتښ کا چه د لتہ ی کا

بدله

چه ... په نیمه شپه ... بیل شو | اور باندی بل شو

... ودی غم ... ل شو | اور باندی بل شو

... | سوی په اور ...

و ... سورا ... مرض ... شو | اور باندی بل شو

... بنایت د ... ور ... | وریت دی یا و کړ ...

داسی ... تا پور ... غمل شو | اور باندی بل شو

... خدا ... محمد گل ... | تاته تل تل ... ی

... پوا وبلا ... الله ... شو | اور باندی بل شو

۶۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر شوی زمان عبدالقادر خان ختک چه د خوشحال خان ختک زوی دی نواب محمد افضل په
هسی روایت کا چه د خوشحال خان ختک تر مړه پس عبدالقادر خان په ۱۱۰۳ سنه هجري کابل کی
لیدل شوی و چه د هغو د قوم مخالفان تر ده غلی او ده ته روانو د تیریدلو خبری وی او بنګښ
پر خوا کولی وایی چه عبدالقادر خان خټک او کرندی خان و د خټکو خانانو تابع و او ورور
تر ... په ۱۰۶۱ سنه هجري ۲۳ د جمادی الثاني واقع شوی و اوس چه د غه کتاب لوم ماته
نه د شکاره چه دا خان به وفات شوی وی له دی خو هسی لیکنم چه وفات سوی بوی خو ده چه
اوس ی چا د ژوندانه خبر نه دی راکړی له ده مروی خدای دی دی جنتی هسی وایی چه
عبدالقادر خان په هندوستان کښی هم عمر وند تیر کړه او هلته په نقشبندیه طریقت کښی د
سو متعبد او پارسا سړی و چه پانی د مشرتوب کښی انصاف کا او له خدای به ی ترس کا
عبدالقادر خان د شعر دیوان لری او د یوسف او زلیخا قصه ی په ۱۱۱۲ سنه هجري نظم
تصنیف نامه ی هم په پښتو ګلدسته او د شیخ مصلح الدین سعدی ګلستان ی په پښتو را واړا
په ۱۱۱۵ سنه ی یو بل کتاب نظم کا چه نوم ی دی حدیقه خټک د غه کتاب ما په ۱۱۴۳ سنه
هجري له صدر الزمان بهادر خان ویده چه د مؤلف په دستخط و بهادر خان دامت شوی
هسی روایت کا چه په ډیره ما د غه کتاب ... و مونده چه د یو خټک له خط کښی د نقل کا
چه عبدالقادر خان له طریقت نقشبندیه کښی خلیفه هم او د پیر خلافت ی کا او دهم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رشادی کا شیخ رحمانی سعدی لاهوری پخلا فت تاکلی و د عبدالقادر خان شروند د بر
دی نواب محمد انور د ده سلی غزلوند لکا یل راوپل ادس زه دلته لد حدیقهٔ ختک تحفهٔ دده
یو څو شو وند نقل کاندم

غزل

دریغ لوزغمو ندلیری شولد د ل | یکبنی غم د خپل اشنا وی تل تمل
شبنم وصل دگل پا مونده خاموش شو | تری محروم شوه په شور کاندی بلبل
بنده په زبد د قلم شو د په مجلس کبنی | شمع تا په د خپل سوز قصد وی
عاشق هیځ ندو خبر د مشق لسوز | د النبه پری معشوقی ولگول
فانوس په پرده څراغ نه پټیږی | کری مخ په پلو پټ و مالیدل
پیا نتم د پروانه چری ټکان وسو | شمع اور په تندی بل کړ گرزیدل

درستدشید د پیارو عبد القادر کسو
قد بی عمد په پالنگ باندی تحمل

غزل ولد ایضاً

شد خوبش د پادشاهی پتخت تللو | همیشه دی غم کوه د پر یو تلو
هر می ادس کړی پیځلو ورپی ردی | غافل مشد د دیو ستر گو دو تلو
پیشدی جمشید دل آزاره وی | د مخو محزون نوی د کتلو

خدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

خندنئل کړې په زرد وزرد جامو کبر | چه غاښ یې اغیق د ا ...
داجل د سوروتا لحت نا لېهانی دی | چه بیخ کوښ نخلد تیرېږی ... سو

بخند زړه عبدالله در چه مرده وی
پکو خل د ننه ندی د سا تلو

و من رباعیاته

وقت د خزان وومی لیدلی | یو خو بلبلې چه ښه په یې
خوار د خستدوی ویمې سرای | په بې گلونو و یا ئیب ...

ذکر د صدر اکابر دوران بهادر خان ادام الله بقاه پړی دوران یقینه مشهور دی په بهادری او تورزیالیتوالی معروف د پاچا ظل الله بانوه او دیبلاد و سا د شمال او پښتونخوا کلاوې یې فتح کا او ډیری یې ضبط کا ډیری سمندی سرخوا ته یې کا هغه خای اخلی او بری یې ابرازل په سرحد دی یقینه ارکښی تقوا خلق میرزه او محتاجان او فقرا یې کرم او سخاوت ماره دی د جود لاس یې زربخش دی هر کله د غریبانو دستګیری کا پادشاه عالم پناه شاه حسین یې په ډیر ښه ... کا او عوام یې په امیر الامرا یادکا خان عالیشان په علوم کښی عالم دی او په اشعار بې نظیر شعرا او علماء په لاس د کرم پالی او هیڅ کله یې مجلس له لطایفو خالی نه کړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمله بنی په دوران طاق دی او پابند نه په علما، تر حاتم دی بچه لسوزه راسی علماء او شعرا سیلمه کا او دوی تر بند نی وی خالق تعالی د دا کریم دوران او حاتم زمان تر ډیره تروندی، ساتی آمین یارب العالمین   بسی وایی کاتب الحروف محمد هوتک غفر الله ذنوبه وستر عیوبه چه خان عالی مکان دوی کتاب دپاره لسخیلو اشعارو نځه ماتړیوه بدله راکړه چه د نغدی غذت کومه چه کتاب له ذکر خیر د دی حاتم زمان خالی نوی او هرڅوک چه وئیلی د عاوره وکا څخه بدله دا ده

بدله

بیلتون د زور دی تر لیمو می سهار شبنم ځاځي — لکه شبنم ځاځي
دا مرو یاقوت می پلمن کښن ستا په غم ځاځي — په غم الم ځاځي
گوره لیلی باران دا او بنو ستا په چم ځاځي — ځنگه پرچم ځاځي
راغله لیلی په شینکی خال ځځا په گلو کوی — په سرو منگلو کوی
سهار چه وزی سیل کا باغ په بلبلو کوی — گل په اوربلو کوی
ملالی سترگی ی کا قد په ویر ژلو کوی — زیب په کنځلو کوی
ډزه بل ورځه وینی په هر گری هردم ځاځي — لکه شبنم ځاځي
منگلی نجلی د باغ یلور محمد ځځا مه کوه — عاشق رسوا مکوه
وربت سوی زړه می دی سین پوری خندا مکوه — راشه جفا مکوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه یم پتنګ تری ډیوه ما جلېبلا مدکوه	نور ظلم بیا مدکوه
یم ستا لد عشقه لیونی پر ما ما تم ښا خلی	غم او الم ښا خلی

ذکر د شاعر حقیق ملا محمد صدیق پوپلزی پد ارغسان کی اوسی دیار محمد پوپلزی زوی دی او ددی زمانی ځوان شاعر دی په عمر درویشت کلن دی صرف ونحوی پر ملا محمد نور بریڅ ویلی دی په فقه او منطق هم پوهیږی کله په قندهار تدراسی کاتب الحروف ی وینی او مجلس ورسره کا عشق ځوان دی او زړه یی لد لاسه ایستلی یچیل محبوب لپسی ژاړی زاری کا ګریانی کا دردمن زړه لری او سترګی داوښکو ډکی لری مینی یی په اوسوی دی په لکوره کلی ورکوی سوزناکی بدلی لولی او کله په ددردمندانو په ډله کښینی مجلس ژړوی او غمجن زړونه یچیلو ناره غلبلو سوځی زمانه دد پر ځوانی افسوس ونه کا او عشق ی جنون ته رسیدلی دی بالبداهه اشعار وایی او د زړه درد په سوده کوی یو ورځ د کاتب الحروف پلو رکښیناست او ما ی د حال پوښتنه کوله د زړه یچیز الا کښیناست ژړلی او وابه لدی بالبداهه وویلید

بدله

لکه بلبل په بیلد ګلد بل ارمان نلری	هسی یی یاده بلد بیلد عاشقان نلری
په ژړا کاندم یچلد یاره بل مطلب نلرم	په هسی سور بیمد پوهیږو بل سبب نلرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې یاره لور څه نغواړمه زور مطلب نه لرم — په ژوند مې سي بې له یاره بل ارمان نه لري

ترڅو چه ځان قربانوم د ای نیازمنده یار — تل دي غمونه ګلو مه دای نیازمنده یار

لسترګو او ښې تویوم د ای نیازمنده یار — زړه مې بې تا پدې ساعت د هد او توان نه لري

که تندمي وژنې که پرېږدې اختیار خو تا ره دی — غم د پیدا ئيدي بېچاره خاص ما ره دی

زړه له دراغلی دی میلمه سا بېکاره دی — د زړه لکور څخه تنګ په هیڅ هیڅ شان نه لري

ذکر د برګزیدهٔ سبحانی ملا پیر محمد میاجي ملا پیر محمد هوتک د ملا سرور مغفور زوی دی چه ملا سرور له میا فقیر الله صاحب څخه استفاضه کړیده او ملا پیر محمد لخلد بیلار عنیض و موند د علیین مکان حاجي میرخان سره پیجګوبن ملګری و چه د شاه ظل الله ورور شاه محمود ادام الله دولتهم اصفهان ته ولاړ ملا پیر محمد هم ی بلندو بخت او له انفاس میمون ی استفاده کا او خلق د خدای شریعت او د امام اعظم صاحب مذهب ته را بولي نقل کا چه په اصفهان کښې میاجي صاحب له روافضو سره مباحثه کا او په دلایلو علمي دوی ملامت کا لکه چه علماء روم چه په اصفهان کښې دی هم ملا پیر محمد صاحب عزت کا او پیر افغان ی لقب کا میاجي صاحب په علم اخلاق کښې یو کتاب کښلی دی چه افضل الطرایق ی نوم دی او یو بل کتاب د عقایدو او اختلافو بیان کا یو بل کتاب هم کړیده چه القرایض في رد الروافض ی نوم دی یا بد

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوقد الطریق کتی ی د احکایت کتبلی دی چه زه ی له هغه کتاب ولند مثبت کاندم چه په د ی
کتاب کتبی یادگار وی

حکایت

شیخ متی په خلیلی و — دی لاآره لوی ولی و
یو د ورځ روان پرلار و — لوی شخښتن په استغفار و
کړده ذکر د غفار — یو شپه لو اوزگار
پردی لاروی تیر د گتی — لاری مخکی وی په ښتی
د میری ښی راغی رویدار — پېری صافه کړ په لار
یو دهقان به آبیاری کړه — شپه په شپه به ی خواری کړه
ده به لید یو تو ره شپه — شیخ متی په زیار اختر
لا اصلاً به بیزار و — بتو له شپه به هم بیدار و
یو د شپه ایتر ملیار سو — شیخ متی تر پگفتار سو
ای د خدای رویدار غه کړی — د مرد نور زحمت بر ته کړی
ته بادارسی د ولیانو — ته قدوه د صالحانو
شا د دخاوری سره زدی — د هر چا کحل البصر دی
پشو شپو یی تر بیخواب — په زحمت په اضطراب

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاکوی دلاری گمتی — په دی نخاوروشه دی گمتی

داسی ووی شیخ متی — د مولا لعشق مستی

په خدمت د خلق الله — یو گړی په یوه ساه

تر هر څه بهتر دی وواره

زده کړه دا خبره گوره

ذکر د شاعر خوږ گفتار الهیار افریدی عبدالعزیز کاکړ هسی روایت کا چه دا شاعر په بوری کښی اوسی اوس د تخلو پښتو کالو یعمر دی دیوان د شعرلری کلام ی شیرین دی لکه عسل ماندی عبدالعزیز کاکړ د غه غزل راکا په دی کتاب کښی ثبت سی

غزل

چه ستا پخم کښی بندیوان یم رابهر به نشم — د بلیتون اوبنی تو یو هم بی پر بر به نشم

ب دی لتار د عشق لخیم کړه په زما حال و وینی — ښتنه بی بر وند عشق دی هیڅ پر بر به نشم

مړ دی پروت یم د گدا پخپر نظر نکوی — کدمر مد هیم بی ینا زیاره ستا نظر به نشم

او دی د مینی راته بل کا سیری وریت د کړ مد — ستا د وصال په او بو سوړ سوی خیگر به نشم

کد جفا کاندی کد وفا پروت دی و در ته بید — ستا له د لبار جبد مخ نکړم په بل در به نشم

الهیار ولاړ دی په د لبار نظر دی نخوار یی لیلی

کد می هر څو ریتی شری ناز وه پر عذر به نشم

ذکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر صدر دوران بابو جان بابی   دکرم خان بابی زوی دی په پدالغز کښی
اوسیدی هغه وقت په حاجی میرخان علیین مکان لپننز بارکښ دظالمانو لښکرمات کا او
گرگین خانی واژه بابوجان بابی ارکلات دیر غښتلی راوستل اولا ماشوری د
قندهار ښار حصار دینو او هغه وقت په ی گرگین خان مرکا نوی په کلات کښی د حاجی میرخان
درخوا حکومت کا هسی وایی محمد کاتب الحروف په پدکال سنه ۱۱۳۴ هجری په شاه محمود پادشاه
د پادشاه دوران شاه حسین وزور لښکره کاده او اصفهان قدری دیر غل غزیمت وکا
بابوجان بابی سره ارضیلو غښتلیو لوانانو په دری وزرد قندهو نک او توخی او ترکی او
غنی اکاخیل راغلل قندهار ته او د شاه محمود سره ولاړ ل اصفهان ته په جنگو کښی بابوجان
بابی هسی میراند وکا په رستم دوران ی هیرکا بابوجان د میاجی صاحب شاگرد
مرید و او په سنه ۱۱۲۹ هجری ی په مثنوی د ښها اوگلان هغه قصه نظم کړه چی
پښتانه ی نقل کا په مجلسو کښی دا کتاب قصص العاشقین نومیږی اوس بلد بند مشو
ری په دغه کتاب کښی د عشق توصیف کا او هسی وایی

مثنوی عشق

عشق یو هسی توریالی دی || چه پیر هر ځای ی بری دی
دعشق اورهسی سوزان دی || چه سوځلی ی جهان دی
زړه بی عشقه کلازړه دی || چه بی عشقه زړه دمړه دی

ندی عشق پدیوه رنګ — کله صلح کله جنګ
پښتانه کا ندی متل — چه دی خوږه تر شات عسل
چه بې عشقه سرکوږدی — لښتی بې مغز پولاد وډی
زړه بې عشق بکار نه دی — هم هر زړه سزاوار نه دی
چه د عشق وکا خبری — کړی یې خوږه د اهر غړی

د یاکا نو عشق سزا دی
امانت داد مولا دی

تذکره افصح دوران زیدی خان مهمند زیدی خان زوی دی د غیاث خان او د مسعود خان مهمند لمسی دی چه کلی د مهمند ی پناهد بالا سی غیاث خان د حاجی میر خان علیین مکان همراز او ملګری وو او زیدی خان او س تذکره سری او د آشنا یانو همباز او د مساز شاعر دی د پادشاه ظل الله پیچ کښې عزت لری او د شوکت او عظمت خاوند دی پر آشنا یانو مهربان دی او د کاتب الحروف مجلسی دی اشعار یی خوا ښه دی او د بلاغت علوم سی لوستی دی پر فقه او تفسیر او صرف و نحو کښې هسی ښه او پوره لوست لری چه طالبان ی حل د مشکلاتو ځنی کا زیدی خان په ١١٣٦ سنه اصفهان ته ورلاړ او هلته ی د شاه محمود سره صحبتونه وکا بیا قندهار ته راغی دیو کتاب ی پشرح د حال او جنګو د حاجی میر خان او شاه محمود وکښلی د اکتاب

ظهور

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلورزره بېتونه دي لوئ مي دي محمود نامه کله چه ي د پادشاه ظل الله پېنځه کښې ولوست زر طلاوي صله ومونده له يې طبع کښې هم هسې جواد بيت پروت دي په صفه صلې پيسو څو ورځې پر يارانو او آشنا يانو نثار کړه او رېدي خان غزل او مثنوي او رباعي پېنځه ديوان کښې لري او محمود نامه ي هم خوږ کتاب دي په اکثر پښتانه ي پېچلو کښې لولي دګرګين خان ګرجي دوژللو قصه او د اصفهان دفتوح تو نقلونه لتول کښې ستته هسې واي محمد کاتب الحروف په مال د رېدي خان هم درخواست وکا په په دې کتاب کښې د محمود نامې څخه ډېره برخه ثبت کا نه هم رېدي خان هم ماته د کتاب يو باب راکا چه د ګرګين خان دوژلو قصه ده او هغه ما دلته نقل توفيق الله تعالى

مثنوي نقل له محمود نامه څخه دي

په بيان دوژلو دګرګين خان او مدح وصفت د حاجي مير خان عليين مکان

اوس به زه تاته حکايت کړم د ښو
خوږه روايت دګرګين خان دوژلو

په مير خان تللي اصفهان ته وو نه
مخ ي ملکي د پاک سبحان ته وو نه

پاچا ته ي عرض کړ تمول احوال د پښتون
دګرګين ظلم بد احوال د پښتون

پاچا ويل زه نوا ي کولا ي چاره
دګرګين خان ظلم و ستم د ياره

که ي معزول کړم قندهار به ير مينه دي
جور و ستم او ضيل شعار نه ير به دي

گرگین خو گرگ دی گرگ ځو ظلم سکوی — وینی توویند هم لیوند څیری
زه هم خایف یم چه بد تحکم گرگین — نا مسلمان دی ارمنی دی بد دین
نه چه اسلام کی لحاظ پابند گښیږ — نه نصرانی نه له عیسی بیر یږد
بیریږم زه چه خدای کړی قهر بکاره — د سلطنت یی نا کوو سی تیاره
میرخان ویل ای حسین پاچا وګوره — حال د حاکم او رعایا وګوره
ګرګ د ایلد کړه پر رمه سو شبان — جور و ستم کا نه ی بجید ګرګین خان
موږ له طاقت نسته چه کړو بد یاتی — صبر پر ظلم د ظالم ارمنی
داخلو رم واردی راځم سلطانه — عرض د ظالم له لاسه کړم سلطان
که پاچا نه کړی داد خواهی د مظلوم — ظالم حاکم کا ظلم دیر په محکوم
جور چه د پر سی سلطنت سی برباد — د ظلم قصر پیښا بی بنیاد

عو بید الملک یبقی مع الکفر ولا یبقی مع الظلم

کافر کولای سلطنت سی مدام — که وکړ یاداد نه وی پاچا بر پیرانام
مګر ظالم نه سی کړای سلطنت — خالق رحیم دی ورکوی خلافت
پاچا ته چه زړه ی وی پهر و داد — د خدای عیال ګڼی پر محکمه انسان
سلطان واوره پښتی غوږه دا ویښا — مکړه ستم د خلق الله په هر ځا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ستمگار وپای په راښی وی خراب — د ظلم اوری کا پخپله ترا ب

د مظلوم آه د اسی کاری دی گوره — په اوری ننځی د ظالم تکوره

لمبی به بلی کا د ظلم پکور — قولد به کاندی بینوا پری اور

بیا یی ظالم په رحم دکا پځان — پظالم خوار کړی ځیل ځان او بچان

سلطان گوره پیر ځان رحم وکړه — ځیل کلی کور په جور مه دوراننوه

یا پیا قدهی دنیا وکړه میرخان — خوغوږ ی نه دا وری به ولد بچان

گرگین ی پر لیږو قندهار کی ظالم — ننځ کړ دفع لاس ده دو له عالم

گرگ ی شپانه کا په کړی خوار رعیت — دگرگ بخیر شیری پظلم و وحشت

میرخان خولدی ولاړ حجاز له په کړی — رسول د خدای ته پرازی داد خواهی

داد خواهی د میرخان پحضور د سید الانس والجان

ولاړ ی دښتی ی پیثرب کا فریاد — رسول د خدای ته په سو قوم برباد

ستا پر امت راغی د ظلم دوران — واوره رسوله د دی قوم فغان

پښتون خو ستا پر نامه ځان کړی فدا — ای خیر الناس واوره تدی ندا

وتر غوره دوی ته د ظلم له لاسه — گرگین ملنځ د پښتون و باسه

تا پیامدی کلمه ګوی پښتون
نه یې هیڅکله لتاندر استون

زرګ وژړوندون مو دا سلام دپاره
ستا د دربار ستا د سلام دپاره

مدموکړه هیر خیرالوری رسول
فخر کونین نورالهدی رسول

او ښکلي هم ښاځي پر درباریم ولاړ
قوم سو پا ورد ظلم پتولد لتاړ

یو ولد نظر وکړه پر مو به په سو وپه
وظالمانو نه تر څو بدیو پېړ

ستا لطف د عشق دی شامل پر جهان
بر خراب زړه دی ستا په مهر وداڼ

لدستا نظر بوی خراب سو پښتون
پا ورد ظلم تور کباب سو پښتون

را علم لدلیری ستا دربار ته نجب
ته می شفیع سه خدای غفار ته نجب

په پر پښتون قوم نزل کا رحمت
کړی ی خوندي ناموس پنځل مرحمت

لاس د ظالمی لګریواځي ما لنده
ویح سی د ظلم د ګند و خیرو ده لپه

ست شریعت سی تبنت پخپل د پښتون
ورک سی بیدا داو کم سی رنځ د پښتون

دا می دی سوال ولاړ د ر ته میمه
محتاج د تش ولړ نظر ته یمه

د قوم حال کړم در ته عرض پادب
ته ی باد ربر د کل عجم او عرب

بلید تا ملری پښتون خوا لګر
ته ی ملهم د خوږو زړو د پرهر

وژ غوره زموږ نام د ناموس لد بیداد
کړه یې ناموس ظالمانو بربادا

سر ئې د راپورته زمونږ حال وګورئ | د ظالم ظلم بد احوال وګورئ
نه دی لنا شرم و حیا سته نه با | نه شرم کا نه دی له عیسی ارمني

عرض مې د حال وکا وتا ته پیشوا
بل څوک مو نشته خوالګر په نیا

خوب لیدل د حاجي میرخان چه په طیبه کښي او زیری د نجات له ظلمه

چه میرخان هم عرض کا حال د ظلم | هغه شپه مات سو توره د ال د ظلم
میرخان په خوب ولید صدیق اکبر | چه ورسره حضرت فاروق و عمر
وی ای سپین بږیری لورته غم مکوه | قوم د خلاص سو کورته ماتم مکوه
ولا پند قوم ته د ازیری کړه زر | چه د ظالم سو کم نقصان او ضرر
په بنتوت به خدای ئې له ظالم آزاد | نه بسی ننګ او ناموس ئې بر باد
خدای به دا قوم کا بیرته ودان | قوم به ئې وینه مچا به پر جهان
تل به د خدای به بندګی کوی لوی | څول به ئې نکا مرید تلیته ور څوره
کلمه د خدای به ئې جاری په افواه | ورکوی دوی به په دی لاره کی ا ه
څوی طره وی د اسلام په بګری | نه لیبی ورک قوم د دی قوم لښکری

زیری اوریدل د میرخان او فتوا اخستل له علماو

انزیری چه واوریده میرویس خان پیغام | خوښن سو د ښځو په پیغلی کلام
بیای پیدا کړل علما د حرم | مفتی قاضی او هم پیشوا د حرم
حال ی د ظلم د گرگین کا بیان | فتوا ی وغوښته له دوی میرخان
تول علما د دین فتوای وکړه | سمی تحریر هم ی انشای وکړه
چه د ظالم د ظلم رفع روا | په تیر په وی دی له اسلام سوا
حاجی میرخان راغی وطن ته بیا کال | قوم ی ولید ی په ظلم پایمال
په تدبیر کښیوت چه ناموس وساتی | تنګه د قوم کا په تینګه خوندی
مشران ی ولیدل د قوم بیلا | وو دوی ته ووی د حرم ماجرا
دعا د خوب او هم فتوا د عرب | قوم ی کا د خان د ښو له طلب
گرگین خبر سو چه میرخان څلوی | وی کتله چه افغان څکوی
ظلم ی د ډیر کا پر خوارانو د قوم | ځان ی کا گرځ د غمخوارانو د قوم
مشران ی تراوستل په صبر و په بند | منافقین ی کړل له قوم سربند

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصلحت د میرخان او قرآن کول د قوم ا و بیا وژل د گرگین خا ن

حاجی میرخان وکا تدبیر مصلحت
ملو لو قرآن وکا چه ځان کا خوندی
سیدال ناصر او بابو جان و بابی
میاجی هم راغی د میرخان پکومک
عزیز لوړزی د دلارام پهلوان
راغی لفرو و الکوزو جلدک
بل یحیی خان بل ی زوی محمد خان
یونس کاکړ وکا یرغل په گرگین
گرگین ی مړ کا ملول کړ جب سو کشتار
قندهار د بیو حاجی میر پیهمت
په ظالم ومړ او س لوموږ سوو آزاد
پاچا ظالم دی موږ بی لوبکا لښکر

پښتانه ټول سول پنا موس او پت
له جور و ظلمه د ظالم ارمنی
یل بادرخان و د بادرو لمسی
یوسف را ټول کړ له د سیوری هوتک
گلخان بابړ د بل و نور برهیچ خان
کا ی ځوانانو د لښکر کومک
ټول سره یو سول چه کړی مرگ گرگین خان
پښتنو چه پر گرجیانو نا وریت
قوم کا خلاص له ظلم و جور رغفار
قوم ی ټول کا ورته کړ نصیحت
خالق دی نکا پښتون قوم برباد
نا یی په وساتو ځانونه له شر

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفهان ډک وه له لښکرو د شاه
سبا به راسي پر رګونو سپاه

نه به پښتون پرېږدي پر مخ د جهان
ورک به کا نوم ننګه نښان د افغان

دښمن قوي دی راسي کې اتفاق
ځان مو چیتو کې لیري کا نه ی نفاق

یقندهار کښې ی راټول کړل خانان
ټول له د قوم اختیاردار مشران

هر قوم ورکړله ځوانان توریالي
ټول وغښتلي ننګیالي جنګیالي

شل زره بیچ سول پنځه کې د ښار
ګرده ولاړ و د میرخان په ګفتار

میرخان انصاف کاوه په بیري مشر
قوم ی وند لکه زړوی او کشر

پچه داسي کار وکا حاجي ګرېندي
د پښتو ناموس ی وکا خوندي

کال و یو سل نونس او زر پیشمار
خلاص سو له ظلم د ګرګین قندهار

ذ ظلم پای دی سي وران عالم
زړی له ظلمه څوک دان عالم

ذ ظلم اور یچه بل سي سوځي جهان
یکښې کباب سي ستمګر ظالمان

ظالم جفا کوي پر ځان نه پر بل
ویني هرڅوک سزا د خپل بد عمل

زړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د عالم کامل ملا محمد عادل بریڅ — داملا صاحب یقوم بریڅ او عالم او متورع سړی دی خلقو ته د ښو لار ښوونده کا پر ښو اوک کښل اوسی او طالبانو ته درس کا دده پلار ملا محمد فاضل هم ښه ملا و چه روضه ریاحین کتاب ئی کښلی و ملا محمد عادل هم یو کتاب نظم کړی دی چه محاسن الصلوة ئی نوم دی او د لمانځه مسایل او ثوابونه او د تارکینو عذابونه ئی پکښ کښلی دی دا یو څو بیتونه له هغه کتاب دلته را نقل کوم چه یادګار وی

بیت

هغه خلق عاصیان دی — چه په فرض کښی کاهلان دی
چه فرض ئی کاندی قضا — دوی بی شکه کافران دی
چه وای کړم ئی زده ئی نوی — که طعام څوری حیوانان دی
علم فرض پر هر سړی دی — چه فرض نه کا څه کسان دی
چه پر قصد پریږدی ئی قضا کا — په دوزخ کی غاسقان دی
خدایه تا ره امان غواړم — له هغو چه فاجران دی

له هغو سره چی ګډ کا
چه خاص د ایمان ندارندی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شاعر شاطر محمد طاهر جریاهی   د محمد علی جریاهی زوی دی

پیقندهار د کاندارې کا د ښکارپور سوداګرې لره او هلته ئې خوش طبع خوان دی
طبع ئې هزل ته مایل ده او کله کله به ئې اشعار هم وایي ایکلو کالو هیستنګ کښې
د پلاره سره او سید لې او هلته ئې له ډېرو علماو څخه لوست وکا او علوم د هیځ
ئې زده کړل د کاتب الحروف سره آشنایي لري دکان ئې قاهم او زما لانو مجلس که دا
وي د یارانو سره خوش طبعي او ظرافت کا هسې وایي کاتب الحروف محمد هوتک چه
یوه ورځ ئې یو یار د کاندار ئې چه نوم ئې ده محمد عمرخان پقوم لوڼ ګاندي
پمقتضا د طبع لطیف د شاعرانو سره آشنایي کا او پخپله هم اشعار انشا کا محمد عمرخان
له محمد طاهر سره ظرافت کا او لطیفه نکات یو بل ته سره وایي محمد عمر وویل لس کا ل
د محمد طاهر سره مجلس او وینا هم خوږه ده اثر د مجلس نلیدلی ئې او ندا الصحبة
مؤثر مصداق ښکاره کېږي په سبیل د هزل ئې دا قطعه په مجلس کښې وویله

قطعه

وایي دا په صحبت کاندی	یو له بله ډېر اثر
پیکلو دی مصاحب سره	تا صحبت کړ مدحر

محمد طاهر چه طبع ظرافت پسند لري او هسې نکات بند ادا کا هسې قطعه ئې جواب انشا کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

قطعه جوابیه

صحبت دیدار کا لګوره　　　منکر نشی دا شر

تـه د محض هغه شی وی　　　او س انسان سولی بشر

محمد عمر خان پلار اننت له محمد طاهر په بتنه وکا چه ستا نوم طاهر دی خو مطهر ندی

محمد طاهر هسی بیت ووایه　　　بیت

زه و ګان و ته طاهر یم　　　خو وتا ته مطهر

ذکر د عاشق پاکباز دانای راز ملا محمد ایاز نیازی　د دنیا تارک دی او پیر هد او ورع کښی ریاضت کا او په طریقت کښی مریدی د میان عبدالحکیم قدس سره العزیز کړه هم یا صل د قندهار د ښار ساکن دی مګر په میا شتو ورځو ی لکوره او سیا صت کا او په حضور د بزرګا نو حاضریږی او ګو ښو کښی په عبادت بخت وی نقل کا چه ملا محمد ایاز په شپو شپو ویښ وی او په ورځ بښتو او غزو ګرئ ذکر کاندی او د خپل پیر دستګیر په مخ راسی ژړا کا او هسی وینا کا چه تاب د مظاهره د جمال او د کمال نلرم ځکه نو تښتم ملا محمد ایاز ښه آوازی او کا کله چه خپل اشعار یغنا سره لولی خلق ژړ وی او دیوان د اشعار و ی ډیر ښتین دی او نکات عارفانه پکښی شته هسی روایت کا چه ملا محمد ایاز اکثر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغرو کښې ګرځېدی او دغرو وحشي او خونخوار حیوانات ده ته ضرر نه رسوی ملا
عبدالحکیم چه دده شاګرد دی هسې وایي چه څو میاشتې می استاد نه راغی کور ته
او زه دده پیلا بن ګرځېدم پیغرو کښې یو ځای می ولیدل د شرمښا نو لو ګلّه چه ګرځي
او یو دلبه شنګولی سر د ایوی ماڅان پټ کا او پیغره کښې پنهان سوم چه شرمښا ن
ولاړل هغه ځای ته ورغلم او ویلتدمی محمد ایاز ومونډ چه پدر انده خوبه بیده و
او هغو وحشي حیوانا تو هیڅ ضرر نه وو ور رسولی بلکه ویښ سوی هم نه و ما چه لحوب
ویښ کا او واقعه می ورته بیان کا ده وویل هغه شپه چه د خدای په محبت و دان وی
د حیوانا تو پغا بنونه ورا نېږی د حقیقي انسانیت مرتبه هې هسکه ده چه د حیوانیت
لاس ورته نه رسي او کله نفس اماره چه د نفس مطمئنه ځای ته ننبتی او فانی کیږی
بعضی هم د حیوانیت په دریاب کښي لاهو مخلوقات د انسانیت سره لګره نسی
کړای او لیدر پیتمدی ننبتی ملا محمد ایاز د شعر ګونه دیوان لری او د پیر سند عارفانه
اشعاری پکښي جمع کړي دی چه زه ی د هغه یو څو رباعی په بیان د عارفانه نکاتو
را نقل کاندم

رباعی

زړه هغه دی چه لری د عرفان برخه | د هغه بند ده پر دنیا د انسان برخه
هغه زړه چه ندی هېر نه عرفان وی | ورې پدزړو ندکښي د نا څیز حیوان برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولہ

محبت د آب و خاک دی بی بنیاد | راسمد ځلږی د دنیا خون آباد
لګد زړه سپین وی د خدای محبت | پر صحرا بدی بی کوره اوره بناد

ولہ

زړونه خوبن کړه د اینکی ده د رښتیا | ملګره پیدا باندی تیر ند پیجفا
د خدای کور مورا نوه په پرستمو | د خدای کور و ګنډ زړه چه وی صفا

ولہ

چه د ځان پیغم اخته وی عاشق نه دی | هغه څوک د خدای دینی لایق نه دی
یا بد ځان یا بد جانان کا پرستند | څوک چه ځان ی نکا هیر څو صادق نه دی

ذکر دلوی واعظ ملا محمد حافظ بارکزی دا عالم د محمد اکبر بارکزی زوی دی
چه په قندهار په کښته خوا کښی اوسی او علوم مروجه ی لوستی دی فقه کښی استاد د
او پیجامع ګانو کښی د جمعی پورځ وعظ کا نو په واعظ مشهور سوی دی کلمه کلمه
پیخطبه کښی ځینی اشعار هم وایی چه په تول نصیحت دی یو کتاب ی کښلی دی چه نوم
ی دی تحفة واعظ او په دی کتاب ی د تقوا او زهد وعظونه کښلی او خلقو ته
ی امر په معروف او نهی منکر کړی دی محمد حافظ واعظ پر ښتیا ډیلو مشهور دی او

وسپا ډیر شکاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه اولو یا لوی هیڅ کښې هم د خدای امر ښکاره وایی او بې پروا نکوی پیر طریقت ګښې د میاں نور محمد صاحب مرید دی او تدریس کا د احکامو فقه پښتو یار ښتن طالبان د علومو ی له مجلس څخه سوځی او په حلقه د تدریس کا حاجز وی دا وعظیه به له ما را واخیستند او نقل یی کړه له تحفه د اخلاق تحفه چه مسلمانان ی و لولی

بدله وعظیه

کم بخت مکره پر دنیا د و ننګون ... کړی زړه عوا ایبی د جنت ګلون

کم بخت موږ یو مسلمانه پر دنیا ... وطن مو بل دی آخر ځو پر شتیا

هم به ښه بل سی احکام په عقبا ... تو له سره ادر کی پامان ځانون

کم بخت ملکوه حرام چه بد دی ... چه کړی حرام سخه باطن کی دد دی

اعمال ی تول له په عقبا کی رد دی ... په لویه ورځ به ی وی لوتر مخون

کم بخت ملکوه حرص قرار سد ... ثنا درب کوه صبور پیکار سد

توښه د دین وړه پیدی کاروبار سد ... چه بی تو بنی پیدا سو د ون

کم بخت مه ځه د حرام پر لوری ... خدای به و تا ته په غضب وګوری

کم بخت په عواری بنایته بنی ځوری ... بی ځای امر ده بی پروا پیلون

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د نصرالدین خان اندړ. نصرالدین خان د محمد زمان خان زوی دی چه
پېژاند کېږی د پادشاه تیمور شاه حسین له غزنی راغی او پقندهار ئې ساکن سو
په مقتضا د طبع صافی په چند مدت د صدر دوران بهادر خان ورسید او په ملک
د ملازمانو د پادشاه ظل الله منسلک سو ځکه چه شجاعت او بهادری ئې
په طینت کښې وه نو په دولت ورځوئ د پادشاه او بهادر خان عالیشان لیځو اعزت
د مونده او د مستقیم طبعانو سره آشنا سو نصرالدین خان اندړ پسند اشعار وایی
او زموږ د زمانې لموزونانو څخه کانه سی دیوان د اشعار و لری او نصر تخلص کا
الحق چه نصر پېژرم او بېشم د نصر خاوند دی او د یارانو او موزونانو پمنځ
کښې مقبول په دی کتاب ده یو د بدله په یادګار کاږم چه نخر اند د ده لیاد
خالی نه وی

بدله د نصرالدین خان

د خوار عاشق ژړا مدام وی دا څکار دنیا
که وی په پټه خوله همه عندی ګفتار دنیا

د خوار عاشق مدعا داده که ژړا کې تا
په ورشکاره خیله زیبا مخ دلربا کې تا

په چل وصال کې خوشحال محبوبا کې تا
بلبله نغوری همه غدا امیدوار دنیا

د دې حسینو پزده ځای بلکه اوروون دی
په ورپلیتی دی خوار یده د یر غون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوره آرام په درسته شپه کامذی خوبون دی | پر مینانو هره شپه د غم تاتار دنیا
ددی مینو پر زړه رب البني د اغون دی | چه په ارمان د بنایسته زیبا محزون دی
لړ ژړا کا او په نا ره پفر یا دون دی | هو چه عاشق سی د هغو کله قرار دنیا
عاشقانو زړه ی مات کا نرخیپ بنا | هو په شبینه بامذی پتری کله جو پیښ بنا
په د وصال یا منیده هر عاشق او سیپ بنا | کدی دا نو یما عاشق هر ساعت بیمار دنیا
د مینانو وصال عین لوی اختر دنیا | یو خو خوار نظر له چپل بخته مردار دنیا
د بلیتون اور دی چه په سوی درست خپل کړ دنیا | هیڅ نخویدی ی د بلیتون کاری پا یار دنیا

ذکر د برگزیده احد ملا نور محمد غلجی مشهور دی په غلجي او په غلجو کښی توخی دی د ملا یار محمد زوی دی او س په ځوا ی کښ او سی علوم شرعیه ی ویلی دی و تدریس کا په عمر ډیر یو څ سړی دی اتیا کلن او د قندهار پښا د کښی ینځه کاله د تا مذان عالیشان د حاجی میر نهان د ارتیو او گر ټیو نځو نو استاد و او معو مخدراتو قه د سرا پرده عصمت ی درس کا ملا نور محمد اشعار هم لری یو کتاب ی کښلی دی بنا مه نافع مسلمین او په دی کتا ب ی احکام شرعیه بیان کړی دی دا کتاب ی کښلی دی بنا مه د پادشاه ځمځا شاه حسین او له معتبر د کتا بو د نقه او اخلاق ی انتخاب کړی دی ملا نور محمد او س په ځوا ی کښی تدریس کا د تلمود شریف

او

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بخاری شریف او هدایه او کنز او طریقهٔ محمدیه او نور مروجه کتب په تدریس لولی

دا نظم د ده دی په نصیحت کښی مخمس

نظم د نصیحت

تر موږ تر وندی پیدیږی سی زما یاره | ته ژړا فریاد کوه په څو کو کاره
استغفار ته تو به کوه د ځان د پاره | ته هم ځان ساته پناه غواړه لناره
بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

نه وتا ته یو ویی کړم زما ورو ره | په سهار بیداری کړه آخر د گوره
ابد ته سی پیچا نکښی یا په اوره | چه ستا حال به په قبر رنگسی له گوره
بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

په هر وقت له مسلمان دلداری کړه | په در بیمه شپه کښ د یره بیداری کړه
هم په خپل صورت و ژاړه هم زاری کړه | د خپل ځان لکه حباب تری بیزاری کړه
بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

ته د روغ الا بلا مکړه دنیا کښ | داد زیان دی زما جان په عقبا کښ
ستا د یر سود دی د ریکوا یم شریکښ | لگاهد خلاصی د یر دی په دعا کښ
بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

ته د لخدای الحکمه مد غم ده غاره | نیک اخلاق کړه ته طلب د بد خوی واره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تضرع کړه ضیل صورت کړه وچه ناره | تر له خپه ی جو رسوی تن دیجا پړه

بیداری کړه پسهار کښې زما دلداره

خدا امید کړه د رحمت تر ځما جان | در رحمت دروازه خلاصه ده جانان

هر سهار رحمت نازل سی له اسمان | مغفرت پسهار غواړه له رحمان

بیداری کړه پسهار کښې زما دلداره

ذکر د شاعر ظریف حافظ عبداللطیف اڅکزی دا شاعر په مجمع کی د فضلا سرامد دی او په ظرافت کی هم یا چن د بوستان دی پلاری غلام محمد نومیدی قندهار ته راغی په ماشوړ کښې او سید ی عبداللطیف له کوچینوالی په تعلیم شروع وکړه قرآن شریف ی حفظ کا او خدای په طبع لطیف ی ورکړه ده نو ځکه ډیر خوا به اشعار وویل په شعر کی طبع ظرافت ته مایل ده خو بیا هم هسی قصی او حکایتو نه نظم کا چه اوریدونکی عبرت حاصل کا و پند و نصیحت دی په ظرافت کی مفید ورموند کا او هر کله مجلس دا ښنایانو په ظرافت د ده مسرور وی کاتب الحروف کله کله دی وینی او اشعاری اروی او سن دی تلو پنځو کالو دی او سره دی په عمری یو نخ دی خو ځوانی مستر کا او مجلسیان ی په صحبت نشاط بیا موی پیچا لو کښ اشعار ارتجالاً لولی او قصی کا فقیر کاتب الحروف دغه یو قصه د ده په ی تر اند کښې نقل کا په کتاب له ظرافت هم خالی نوی

تفنر

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقصد د سوي او د داوبن

عکوبه وینیسي یار او د داد اوبن او سوي مقصد سوه — خورا دیره خوبه سوه
یو سوي داوبن اشنا سو — بیځده ی همراسو
یاری بری کولد یو لد بلی یا را بد سوه — خورا خوبه مقصد سوه
اوبن وویل پیه سوی — ای زمایاره نیکخوی
بی تامي بنادی نستد شپد او ورځ می بیابند سوه — خورا خوبه مقصد سوه
بتول عمری صحبت کا — د سوي سري الفت کا
شپدی بلیتون نکا یو لد بلی مرکد سوه — خورا خوبه مقصد سوه
سوی و داوبن یکور کی — ژوندون ی پسرور کی
مقصد بری شروع کره هر سهار تو بدغرمد سوه — خورا خوبه مقصد سوه
سوی تل سلید داوبن و — دوستی کی دیر پیهوبن
عیلوی سوه سی تینگد پیه بربري پیدبر مد سوه — خورا خوبه مقصد سوه
اوبن هم عزت د سوی کا — ساتی د ابروی کا
دیارد زیه د پاره بد مقبولد ند بلمد سوه — خورا خوبه مقصد سوه
یو وروځ سوی بیلمستیا کره — داوبن د یاري داکړ
خیلوان ی راجر کړ لد د سوی بتولد سلمید سوه — خورا خوبه مقصد سوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادبن راغی دسوی کور ته — یوغاری ولید پورته

واتنگ په هسی شان ویچی نه ځای یوه گوښه سوه — ځوراځوږه وقصه سوه

راوړی ی ځواږه وه — یو ځره وه لږ وابند وه

واتعلد په ی راوړلد دادبن یوه گولد سوه — ځوراځوږه وقصه سوه

ادبن وړی ولاړی کورته — ختلدی سنو پورته

سریا نوی ځای نه درلودی نو لد شرمنده سوه — ځوراځوږه وقصه سوه

سویا نو تجعیت کا — پاسوی ملامت کا

ول ستا وداوبن ځدی په دوستی سره توده سوه — ځوراځوږه وقصه سوه

په بسوی اشنا داوبن سی — بایدپه لږ پیهوبن سی

داوبن دپاره بنایی په پیدا یو ماته سوه — ځوراځوږه وقصه سود

هرڅوک په یارانی کا — په پیل کا پیلیځانی کا

هرچا لدمناسبه اشنایی اوطریقه سوه — ځوراځوږه وقصه سوه

په څوک مناسب کار کا — عبرت لدی گفتار کا

لدچل تغره سمه وهرچا پښه راواړه دکه سوه — ځوراځوږه وقصه سوه

٥ ٥ ٥

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د رستم دوران تهمتن سالار عالی تبار زبدة الزمان سیدال خان ناصر
محمد هوتک له الف خان ناصر روایت کا چه سیدال خان د ابدال خان زوی او
بابری زی ناصر دی په پلاری او سیدی پده ډیله کښی چه دوازیځ اپسر یو ځای
دی هغه وخت چه سلطان ملخی توخی استقلال وموند او له غزنی تر حلاک
ی حکومت کا نو بابری زی د ابدال خان سره راغلل او په اتغری سکونت وکا
ابدالخان د عادل خان توخی سره په هغه وقت له بیګلربیګی سره د قندهار چه د
صفوی پادشاه لخوا د جنګوند وکړل او ندی پر ینبو چه پر کلات حکومت وکا
سیدالخان په دتګ لی پلار زوی و لیسخاوت او شجاعت زبده د روزګار سو
او هغه وقت چه حاجی میر خان علیین مکان له قندهار کښی ګرګین خان بیګلربیګی
دوازده سیدال خان ناصر د پښتو د لښکر و سپه سالار و او د ده لو ښتلی وه علوم
مروجه لکه فقه تغییر وضاحت صرف ونحو او فارسی کتب چه د میرویس خان پیژنده
ګلی د صفوی لښکر د قندهار د خلقو انتقام ته راغلل نو سیدال خان ناصر
د حاجی میر خان لخوا د پښتو سپه سالار و او څو واره ی د صفوی لښکر چه تر هغه
تیر و وژل پیدی لکو لو جنګو سیدالخان غالب او فاتح و او په د لاوری او شجاعت ی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهرت وکا چه حاجي میرخان علیین مکان وفات سو نو سیدالخان عالیشان
وشاه محمود سپه سالار سو او پر اصفهان ی یرغل وکا د صفویانو پجنگو پر ملتو لو
میدانو غالب او فاتح سو خوری اصفهان فتح کا او دښمنان ی مقهور دک
نقل کا چه سیدال خان ناصر په هغه وقت چه په جنگو ی گرفتاري هند وه
او له حیص وبیص ی فراغ و اشعاري ویل او د عشق سندرها ی کښلي او س
چه په مهما تو د امورو په اصفهان کښ بحث دی د شعر ویلو فرصت ی نسته
او ورځی ی تیریږی په هسی جنگو چه رستم هم ځنی ډار کا د سیدال خان
له اشعارو نخه دغه بدله بیخزانه کښ کاږ م چه داکتاب د ده له ذکر خالی
نوی او د دی خان عالیشان یاد گرمزین وی

بدله د سیدال خان عالی مکان

یار ماله هسی گرانسو + راتیر تر ټولو له جهانسو
نو زنده ویم پیتر نو + جهان قبول راته جانانسو

وی زلفی دا وږدی کړی   پر مخ د راخپری کړی
سری اشرفي د په تندی باندی سپری کړی + گرزی په باغ کښی ټیلو نو کښی نخری کړی

په ادر دوسو هم یاره راته اور تانه بوستانسو

یمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

مین چې اشنا یې مکا   ښپېدو رنج به کړیا نې ۵

نتهی د دستمګاره خوشحال زړون برنجی کا + لندی لرې دوړخو د بانو عشق کا ن ۶

په هارمی ګوره طلقه د دلبر د تیر نبان سو

مین پرلو یوغرد ځې   سرنور په نیمو شپو ځې

وزی ار وطن وطن پرېږدې پرچولو ځې + فریاد و ناری وکا پنا و رین په غلیلو ځې

وصال ئې نصیب نسو لوره زړه ډک په ارمان سو

ناری و هم عالم   دشپې تر صبحه ۳

ناتوان د بلیتون یم یوګرد نلرم دم + بیتابې نفس نیژی راځه زما د زړه بند

نظر پرما غریب کړه چې تا خون می ستا پیځا نسو

شبنم پر ګلو ښکاری   زما اښکی د ارتیدا ری

خو نا بې ځی ستا لغمه زما په مخکې لاری لاری + تمام شپه لم تیره پېژ د اپناری نارک

ښکاره سوه چې مجنون یم لیونو ب می اوس ښیا نسو

بوستان نیکمی ز بیاد ک   رنګین په او ښکو زما د ک

دزړه پر ابر ګلګون دی چې بلبل بتماشا دی + چمبنی تی زړه وشاوه دی قدوای پیتلا د

نلی بلبتون یم زه سید ال احمد بیا نسو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه خزانه په بیان د هغو چه شعرونه ئې ویلي دي

ذکر د عصمت پناه نازو توخۍ هسې نقل کا چه نازو د سلطان ملخي توخي لور وه
چه تولد ئې په سنه ۱۰۶۱ هجري هغه ځای ته نژدې و چه تازي نومیږي سلطان ملخي
په هغه وقت د غزني تر حلقه د اقوامو مشر و او په استقلال ئې حکومت کا معارض
او ساری ئې نه لرلو دا او نازو په کوچني والي له میرمنو د پښتنو او سپین بیرو علماوو څخه لوست
وکا او میره شوه، ارتیزه وه چه نامتدي میراني او شجاعت او سخاوت تذکیران و
روایت دی له تقدیر راویانو چه سلطان ملخي و سور غره ته نژدې په جنګ کښې مړ
او حاجي عادل چه د نازو ورور و د پلار پانتقام جنګ ته ولاړ کلا او کوري نازو
ته پرېښوه او په هغه وقت نازو توره پلاکړه او د جنګ لیونو اتمو سره ئې
کور او کلا له تاراک د د ښمنانو وساتل ماته ضیل پلار حکایت کا چه نازو انا
په میلمستیا او غریبانو مسافرانو چه پالنه مشهوره وه او هر وقت چه په ډیره بدد
مسافرانو قافلې راغلې د نازو پر کلای اول په سوه سوه میلمانه بدی روز ل
او دوی ته ئې ډوډۍ ورکوله چاچه به کالی نه درلود لباس ئې ورکاوه
او سخاوت نو هم ئې له ضبر ترکو ساند چیور سو نازو چه الله د بنا لم ځان

ماتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوتک وه چه د کرم خان زوی واو د هوتکو بنالم خیل چه سن وریځ پادشاهی د قندهار او
اصفهان د دوی وه لدی شجره طیبه څخه دی او نازو څلور زامن درلود چه مشر ی
حاجی میرخان او نور عبدالعزیز خان او یحیی خان او عبدالقادر خان د ی
سپی روایت کا محمد کاتب الحروف لیکونکی پلاره چه نازو انا عابده صالحه متقیه وه او خپلو
زامنو ته ی لتول عمر په اوداسه شیدی ورکړی او چه علیین مکان حاجی میرخان
تولد سو خوب ی ولیده چه شیخ بیټنی رحمة الله علیه ورته وایی دا زوی بنه تربیت
کړه چه لوی سی لوی کارون به وکا او بیزیارت د بیت الله بیجان مشرف کا او لدنسل
به ی پیدا سی پادشاهان چه دین به روبان کا نو حاجی میرخان په وزیر ید ی مورکی
پیدا یانت او عبادت سره لوی کا او د دین فرایض ی لتول په ادم کال ور ورښودل
او هرکله به ی ده ته نصیحت کا چه زوید د شیخ بیټنی نیکه قدس الله سره لقول ستا پیچ
ښن دی لوی کارون نو چه لوی شی د خدای عبادت او د خلقو خدمت کړه تر
خدای پیدا کړی سای د دی دیاره چه لوی کارون ترسره کړی او خلق الله پخدمت
ستا آرام وکا روایت دی چه حاجی میرخان علیین مکان به هر وقت ویل چه
زما مور ما ته د لوی کارو د کولو وصیت وکا زه باید هسی کارون وکړم چه په
سنه ۱۱۲۰ المه هجری ی قوم د ظالمانو له ظلم څخه ره نوی مسجد د شکر وکړه او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدای دا ښه کار و چه ما ته مو رسپارلی وا او وصیت ئې کړی و د اخوستا د عبادو او بنده ګانو خدمت وچه ما تر سره کا زما پلار سپی وویل چه نارزو اما علاوه پر سخاوت او شجاعت او عبادت سبی ارتنیند وه چه د خدای تعالی فخر بینا جات ئې ډیر اشعار ویل او یو دیوان ئې درلود چه د دوزره ښتو نه یکښې ده او بلتدی سندلګات اداکړی او داسی ئې ویلی وچه نارینه ئې هم فنی ویلاک او د غه رباعی چه د نارزو اماده ماند خپله پلار اروید لی وه الحق چه ښه رباعی ده

رباعی

سحر ګړوه د نرګس لیمه لانده | څاڅکی څاڅکی ئی لستر ګو څڅیده
ماویل څه دی کښلی ګل وولی ژاړی | ده ویل ژوندی دی یوه خوله خندیده

رحمة الله علی الماضین کلهم الی یوم الدین

ګوهر درشهوار عصمت حلیمه حافظه. حلیمه د خان علیین مکان خوشحال خان خټک لورده چه د عبدالله درخان ختک سره نکاح شوی وه زما پلار سپی روایت کا چه زه بنوته د لاهور په سفر وتلی په هغه وخت دا پښتنه ژوندی وه او د خپل پلار په ژوندی روح چه علوم ولوستل او بیا د شیخ سعدی لاهوری رحمة الله علیه مریده شوه او هغه پلار ئې عبدالقادر خان په لاس ئې بیعت د کا چه ښه هم د شیخ دوران

خلیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلیفه و روایت کا چه حلیمه بی بی فاضله او عارفه ښځه وه او په سرا پرده د عصمت ناسته ده میړه ئی نه دی کړی او د خالق عبادت کا او د خپل ورور عبدالقادر خان پکور کښی لوړو ښځو ته لوست کا او قرآن عظیم ئی هم پیاد دی زما پلار وویل چه حلیمه بی بی په پښتو ښه اشعار هم وایی او پخپل عصر سرامد اقران ده او موزونان د پښتو ئی اشعار خوښوی د تصوف او طریقت کتب ئی ټول لوستلی دی او ښې وایی چه مشکلات د مثنوی شریف او مکتوبات د حضرت امام ربانی قدس سره حل کوی د حلیمی په اشعارو کښی مجازی عشق ورښکاری بلکه ټول شعرونه ئی د حقیقت پر لار دی او د محبوب حقیقی صفت کا دغه یوه بدله زما پلار ما ته وویل چه پخزانه کښی د اخلوم رحمة الله علیها

غزل

داشنای لفکر خو ښه هی شان شوم
ښو هیب م په ممتاز که نور جهان شوم

چه ئی کړمه متا پخپله سر فراز ده
ثنا خوانه پخو ژنګه د رحمان شوم

په مجازی دایاز د لاری لز ږه نه
سر بلنده د تر محمود غزنوی سلطان شوم

و هر چا و ته په ګهرم واره دی دی
د جمال په ننداروی شادمان شوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

غیر فکر می لزړه ندرا بهر شو | پر خلیل د پر عدو باندې یکسان شومه
حلیمی د غماز مکر زیات لحد شو
چه دې بیل بیا ره نکاید گمان شومه

ذکر د عارفه کامله بی بی نیکبخته د عصمت پناه او عارفه د الله د شیخ الله داد لور وه په قوم مموزی چه پیدا شنغر لبنی کورنی او پلار ئیکد دهمن زیو مرشدان وه هسی وایی کاتب الحروف محمد چه زما پلار روایت کا چه شیخ امام الدین خلیل غوریاخیل پخپل کتاب اولیای افغان هسی کښلی دی چه شیخ الله داد لوی ولی وا ولوری نیکبخته چه پحقیقت هم نیکبخته عارفه منجه وه علوم دینی ی ولوستل او پر ریاضت او عبادت د خدای عمر تیر کا په ۹۵۱ سنه هجری په حباله د نکاح شرعی د شیخ قدم قدس الله سره را غله ۹۴۱ چه د خواجه محمد زاهد خلیل متی زی زوی وا او عارفه د خدای و په ۹۵۶ سنه لد بطن غوث الزمان قطب دوران شیخ میان قاسم افغان په بدنی بش پیدا سو او دا شیخ معرفت د خدای شهرت وکا چه په هند او پښتونخوا مشهور سو نقل کا چه شیخ امام الدین هم د دې عرفا له اولاد د دی او دی کتاب د اولیای افغان هسی کا بڼی چه بی بی نیکبخته چه د خدای عارفه او راجد

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زماني دوه یو کتاب ی کښلی دی چه نوم ی دی ارشاد الفقرا او په دی کتاب ی ښی نصیحتونه لیکلي شعر ویلي دی، په فقرا او عباد الله ته مفید دی دا کتاب په ۹۶۹ سنه هجری تمام شوی دی او زما پلاری نسخه لیدلی وه په ښو کښی ښخه وقت چه دی تللی و لیږغ د ښخه ځای د غه شعرونه له ښخه کتاب زما د پلار پیاد وه چه ما د لته ځنی نقل کړل چه کتاب می پلار کړد عارفه دوران رنګین وی

مثنوی په نصیحت کښی

پزړه ښا دشی ای مومن | په ظاهر په باطن سپین
ظاهر زهد په اخلاص کړه | پزړه تینګ شه له یقین
شکر صبر پر هر حال کړه | خودنمای مشه خودبین
نشیه و روح به پیژړا یی | که خبر شی له سجین
سجین ځای د خودنمای | د ښی شان او د ښی دین
له ښو ځا امان را کی | یا الله العالمین

بل نصیحت وليها ایضاً

د ښندای حق ته غاړه کښیږده | لوړی لوړی دنیا پریږده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا پاتـه لـه هرچا ده
پـه اخلاص کـې څـښتن لیږده

څه قوت لري پیچا نکـي
سر د یار پر رضا کښیږده

ځان لـه بـه څـه یـد تر غوره
زړه پـه ذکر د یار ربلیږده

کل دنیا بـه دښمنه شي
ادعو لـه بیري څښتن وییږده

بتول غواړي حساب ون
کرداو مینې کرد میږده

دنیا ترک هـم کـه پوه یي
دلقا پر لوري پیچي ږده

ولـها ایضا رحمها الله

پـه طلب یې ور دربینه
پـه خدمت یې هوسیږه

لـه جملـه بـه و نفرت کړه
و نیکي تـه ولاړ بینه

پـه نیکي کښې اخلاص کړه
بدی مکړه و پو هیږه

پر گناه لـه واړه وستر گو
د باران پـه دود وریږه

پـه یارب العالمینه
لـه گناه را نتریږه

خدای برحم بینا و کا
بیزار یو تـه ژړیږه

بې پروا و خدا ایته مشد
لـه غضب و ویریږه

بر غـه فعل چـه يې حق دی
پـه طلب ی و بنوریږه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د پیرمخی د حسب او نسب بی بی زینب اطال الله بقائها

بی بی زینب د حاجی میرخان علیین مکان لوړه لور ده چه له کوچنیوالی ی
پېغرم کی د عصمت او عفت لوست وکا لېږله سخه چه قرآن کریم ی
ولوست د احکامو اسلامی او فقه کتابونه ی هم ولوستل او د فارسی
مشهور کتب ی ضبط کړل استاد علوموی ملا نور محمد غلجی دی چه دیر
عمری مخدراتو ته د حرم درس لوستی دی هسی روایت کا چه بی بی زینب
ډېره هوښیاره او پیمانه تو د امورو عالمه ښځه ده او د پادشاه جهان
شاه حسین پامورو کی تدبیر کا او هر کله پرای صایب مشکلات د امورو حل کا
او پادشاه د زمانی پیخبر و عقل کا او لضایح ی اوری دادر مشهوار د صدق عقیدت
سند سند شعرونه هم وایی او د موزونانو او شاعرانو قدر کا د دواوین د
شعرا هر کله لولی او مضامین شیرین ی کام شیرین کا عمر په عبادت
خدای او تلاوت د قرآن شریف تیروی او مخدراتو د حرم د پادشا
ته درس او کیښل او لیوستل ورښیي نقل کا چه د شاه محمود جنت مکان
د مرگ حال قندهار ته راورسید نو د پادشاه خاندان عالیشان لوی غم جر

(c) ketabton.com: The Digital Library

و محزرالتو د مرحم ساندی او علبلی کا بی بی زینب په واقعه د ورور د وفات واوریدله دیره غمجنه سوه او په تلاوت د قرآن اولمانځه ی تسکین وکا د تلی زړه او هسی ویرنه ی پویردځیل ورور مرحوم دوه میله په زړه ی د لله نقل کوم خدای تعالی د متول نا مران عالیشان د پادشاه ظل الله ژوندی داری او خوبښ

مرثیه د شاه محمود جنت آشیان

پرنځ سو په ورور تیر لدنیا سونا قندهار وارپه پښړ پا سونا
زړه می پویرکی مبتلا سونا په شاه محمود لما جلا سونا

دارون بجهان راند نورتهم دینا + زړه د بلیتون پتیغ کرم دینا
هوتک غمجن پدی ماتم دینا + دیاپهی تاج موبرهم دینا

په شاه محمود تیر لدنیا سونا قندهار واره پښړ پا سونا

خوان و مړه د توری خنګ ونا + ولاړ د کامم پنام وننګ ونا
دښمن لره پوپو رنګ ونا + پرمیدان شیر و یا پلنګ ونا

افسوس په مرګ ده پخوا سونا قندهار واره پښړ پا سونا

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمودٔ ندیوازی خور ژړې + پر مرګ د پتول کلی کور ژړاړی
خپلوان لا څه پاچا د وروړ ژړاړی + لښکر سپاه د پلی سپور ژړاړی

پښتون د پتول پوا ویلا سونا　　　　قندهار واړه پړ پړا سونا

اصفهان پا قد تاج نسکور عالمَ + چې شاه محمود سوش نګور عالمَ
دپښتون لمر سو تیاره تور عالمَ + راغله دښمن بلا پېغور عالمَ

چه پاچا ولاړ پښتون ګدا سونا　　　　قندهار واړه پړ پړا سونا

لښکر سو چور پښتون ملا دی ماتې اریان + پنځا و دو ځای کا شاه محمود عالیشان
پا قد سو تخت و تاج د تول اصفهان + زړه ئې را سو پر سو کا خوښی دښمنان

وایی پښتون اوس بې پاچا سونا　　　　قندهار واړه پړ پړا سونا

اسمانٔ بیا د څه ستم کا څرګند + وشلاوه تا چه د پښتون و پیوند
دښمنٔ د بیا زمونږ پوپیر کا نخور سند + چې شاه محمود د کا پیغمبر کی ښند

پر کور مو ویر شور و غوغا سونا　　　　قندهار واړه پړ پړا سونا

هوتکو ژړې شاه محمود څه سونا + پښتو ستا سی لوی سپاه څه سونا
د اصفهان تر قراه څه سونا + پاچا چه وحشمت پیاه څه سونا

د پښتو پر تم فنا سونا　　　　قندهار واړه پړ پړا سونا

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمود خوان دی ولی ولاړ لما + لښکر وتاج تد پرته سوی جلا

اصفهان ولی پاتړ سونا لتا + سر دراپورته کړه په ځکړي اعدا

دښمن ولاړه بیا شاه خوا سونا　　قندهار واړه پیړه راسونا

اورم ناری د غم په کړمن فریاد + پښتون پیرګ د شاه محمود سو برباد

زړون په تل همو با دمن سونا بناد + د ساندو بنغ دی په راوړمن ی باد

ماتم زده پیر و برنا سونا　　قندهار واړه پیړه راسونا

ورور مقر د تامولاکی جنت + دردکی تاتد پسله مرګ راحت

روح د وه سبا د پلوی ورځ دقیامت + یخ د وه روڼ د خدای په مهر ورحمت

دخالق رحم تل پیړا سونا　　قندهار واړه پیړه راسونا

ذکر د شاعره برگزیده زرغونه　زرغونه د ملا دین محمد کاکړ لورده په پنجوا ی کښی اوسید د او پلار ی وکا تحصیل د علوموا و د فصاحت احکام ی زده کړل او د مضی و اشعاری ورتل زرغونه پچبالد د سعدالدخان نوررزی وه په نوریالی زامن ی هدلود او لتول د علم و هنر خاوندان و ماقده هی نقل وکا زما پلار په زرغونی د شیخ مصلح الدین سعدی رحمت الله علیه کتاب د بوستان ملوتل په پښتو شو نظم کا اونوم

ی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ی و بوستان د پښتو چه دا کتاب ی په سنه ۹۰۳ هجری قدسی پاییدو ساده
او ښتول نکات عارفانه او نصایح حکیمانه ی په پښتو کړل علاوه پر دی زرغونی
نورا اشعار او غزلونه هم وویل او پیژوره د فصحای شهرت د کاهی چه موزونانو
د روزگار به ی اشعار لوستل او د پښتو په بوستان بی سیر کاوه گلونه د پند
او نصیحت به ی لتولول هسی وایی چه زرغونه کاکړه ده ښځو د خطای نور ابنه
واوکاتبانو به ی له حسن خط اقسام د خط زده کول زما پلار هسی وویل
چه په سنه ۱۱۰۲ هجری ما د زرغونی په خط بوستان د پښتو ولید چه خپل اشعاری
په خپل ښه خط هسی کښلی و چه ملګری ی نخط ته عاجزی کا او د غه حکایت له سفید
کتاب زما پلار رحمة الله علیه بیا د و چه زه ی پخزانه کښی کاږم

حکایت له بوستان د پښتو

اوریدلی می قصه ده
چه له شاه تو هم خوبه ده

د اختر په ورځ سحار
بایزید چه د رویداب

له حمام راوتلی
یکوشته کښی تیر یدلی

ایری نخاوری بیا له بام
را چپه کړلی ناپام

هغ او سری ای سو ګکم
پا یر و پیخا ورو خر

(c) ketabton.com: The Digital Library

بایزید په لښکر کښېنوسو | د مغول مخ په پاکېدو سو
په دزه وریښم د بل اور | په پاور کی سهم نسکور
لدا ایرو به څه بد وړم | یا بدلی شکوه کوم
هوپو بانو ځان ایری کړ | لدلویني ځان پریکړ
څوک چه ځان ته ګوری تل | خدا یې ته نسی کړای کښل
دوی تل یګفتار نده | لو خبره یکار نده

تواضع به سر لوړ کا
تکبر به تل خوړ کا

ذکر د عفت همراه رابعه حال د دی شاعره ماته ندی معلوم سوی
خولی څه چه منبکاره ده منجله سی ده چه د اشاعر د ته هر ده او په دراث
د محمد بابر پادشاه ی ژوند کا سی وایی چه د اشعاری ډیرو دیوانی
درلود د غدیره مهله رباعی ماته صدیق اورفیق محمد طاهر ججریانی وویلد
چه زه ی د لته پنځر انده را نقل کوم

رباعی

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعی

آدم ئې مخلی وته راستون شه | یا ورد غم کې سوی لړون کا
دوزخ ئې روح لا پر مخ د مخکې | لوم ئې د بغه د لده بیلتون کا

خاتمه د کتاب په بیان د حال د کاتب الحروف

حقیر فقیر محمد هوتک مؤلف د دې کتاب

هغه ابی محمد زوی د داود خان زوی د قادر خان د قوم هوتک په زمونږ کهول
اصل ځای مرغوده چه زما نیکه قادر خان له هغه ځای راغی سیوری ته راوسته
وسیدی بیا له څه مدت په تاشا د نصیب او قسمت راغی او د قندهار ښار ته ئې کښو
لیکلی د کوکران استوګنه کوله او پیشه ئې زراعت وه او د زما داود خان د پیر معمر کې
وپس د ۶۷ کالو په سنه ۱۰۵۸ هجری وفات سو او په سیغه کې چه کوکران
لومیری جنغ سو زما پلار چه داود خان نومیږي په سال ۱۰۲۹ هجري په عند لوران
زیږیدلی او په آوان د صباوت ئې علوم لوستلی و او په خپل عصر په موزونانو
او فصحاو علماو د نامورانو و او د پیر عمری قندهار تللی او د کښی خروت او بر

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ډېر اوسېدو او لوړ ځايونه ئې ليدلي و بعد وفات حيدرخان عليين مكان
حاجي ميرخان پېښند بارګين دګرګين خان سره جنګونه کړل نو زما پلار هم په غو
جګړو کې ملګرى وو سره ځکه نو له قديم زما معرفت لدى خاندان ډېر دى
او اخلاص ئې لرم په ژړه پيله کال ۱۲۲۰ سنه هجري په صفوي پادشاه لښکري پر قندهار
راغلى نو د جنت مكان حاجي ميرخان لخوا زما پلار ورلاپ او لښکر او سپاهيان
او ملحقات او نور ځايونه ئې پټ نه د حاجي ميرخان مدد ته راوغوښتل او له ښه
پښتو سره ئې مرکې وکړې او ډېر بيا نه د تورو او بارګزو او اسحق زو لښکرې
کړل د خان او پر ضرو خان ئې برغلي وکا او بدغو جنګو زما پلار د حاجي ميرخان
جنت مكان لخوا سپه سالار و پسله وفات د حاجي ميرخان مرحوم مغفور
زما پلار ربه سنه ۱۲۳۶ هجري وفات سو او پکو کړات د خپل پلار سره ښځ سو
د عذر مرحوم رحمة الله عليه طبع مستقيم درلوده او کله به ئې شعرونه هم ويل چه
دلته تيمناً ده دوه رباعي را ورم او دا رباعي په صنعت د تجنيس بې نظير
دى او په فصاحت هم مثل نلري

رباعي

چه د ښا پر زړه کې اور ډېر بل سى
په اور بل ئې لمبې لګى ئې حالي بل سى
ور د ميني کله مري د زړه لا ميني
دا اور بل هيند که تل د زړه تيل سى

رباعي

رباعی وله ایضاً رحمه الله تعالی

کډی وینی وینی تل څڅاځی له زړه وتحه ؛ څوک چه وینی تا له لوانو یا وریږد تحه
د زړه له زړه کړه وینی وینی څڅاځی ؛ چه کړو د غم لویدلی ښاله کړه وتحه

ادس چه دی لږ حال د پلار او نیکه د کیښ تو تفصیل حال هم کاږم او د خزانی
لیدونکی پخبروم زما راتګ دی نابودی دنیا ته یعنی تولد می واقع سوی وپه
۱۴ د رجب المرجب سنه ۱۰۸۴ هجری یکوکران کښې او سن تو د تمیز و رسیدم نو زی
پلار درس راته شروع کا او تر اتلسم کال [illegible] د عمری ولوستل احکام
د دین او فقه او اصول او تفسیر او د فصاحت علوم لکه قافیه او عروض او
بیان او معانی او نور چه زما پلار مرحوم وفات سو او وزه په تقاضا د پادشاه ظل الله
دامت سلطنته شاه حسین را علم د فقه رتبا رتد او تر اوسه په نظر کیمیا اثر
د پادشاه اسلام پناه د بیم او هر کله په احسان او مرحمت د دی خاندانه عالیشان
سربلند یم عمر می تیریږی په لوستلو او کښلو د کتبو مختلفو د جهان بلد بهر علم
او وزیږه می هم خوښی نه کا بیلی اشغالو چه په لوستو پدی اوقاتو د عمر چه می تیر کا
یو څو کتابونه می وکښل چه یو له د غو تحه د غه خزانه ده او نور دادی یو کتاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښلي دي په بيان د علوم د فصاحت چه خلاصة الفصاحت بالدي او بد
کتاب مي د ټول علوم د فصاحت په پښتو د خپلو پښتنو طالبانو د پاره خلاصه کړل
بل کتاب مي کښلي دي په بيان د طبابت او علاج چه خلاصة الطب ئي نوم دي په
سنه ۱۱۳۶ هجري چه دغه کتاب د پادشاه عالم پناه مد ظله مخ ته پيش کا
سل طلاوي ئي ما ته صله کا او هر کله د اسي مراحم د پادشاه دي د فقير غريب بچي
د سر دي او ارکان د دولت ابد مدت هم پر دي فقير د مرحمت نظر کا خاص بيا
ها در خان عاليمکان چه من د رخ نيقند هر د غربا و پر سر ظل د رحمت دي خالق
دي عمر د پر کا ما الديو ديوان د اشعارو هم ستد چه په دي وقت کي مرتب او مدون
سوي دي او غزلونه او قصايد او رباعي اري کله چه طبع قاصر ميل د شعر او دو بيا
کا شعرون کاتب هم او موزونان د روزګاري خو بنوي څکه چه د دهان ستايند
سبه نده او پوهان لدي کار عار کا نو بنخر اندکي مي خپل احوال وکيښ چه
دي کتاب وليونکي ماته دعا وکا او هر وقت مي په دعا ياد کا خپله يوه غزل
هم د الله د ستوني په طور کاتب هم په پر صفحه د روزګار يادګار روي نوز
اشعاري په ديوان کښي ي دي شايقان د علم او شعري لديوان لولي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزل د کاتب الحروف غفر الله ذنوبه

ساقي پاڅه د سره ملو ډک يو جام را — ستا الغم نا آرام يم آرام را

بيا به بيو د بنګ رندانو شکم — بېرلي سو د خوبي بند پيغام را

دنيا پاتې ده بنادي مو يو ګړي ده — يو ګړي مي خوبي کړه مي کړي انعام را

د بليتون بنار يکو کي مي پرېشين سو — رنا لمر د جام و ميو نظلام را

ناکاميو د دنيا مي کام را تريخ کا — چه مي خوږ کا کام تر خپله وما ناکام را

نه قناعت شته نه مستي شته نه رندي شته — چه سم نه بغداو بد علي الدوام را

پاو بوي سوء زړه ګي لږ خپل انوډ کړه

محمد ته د اوړه ډک يو بيا جام را

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب اللهم اغفر وارحم لمالكه وقارئه ولمن نظر فيه علينا
والصلوة والسلام على رسوله محمد وعلى آله واصحابه اجمعين كتاب تمام سو
په ورځ د جمعې ۲۴ د شوال المكرم ۱۱۴۲ سنه هجري په قندهار بنار او مولف
محمد هوتک هم فارغ البال سو الحمد لله حمدا كثيرا

بتاريخ دهم ماه ربيع الاول سنه يكهزار و دوصد و شست و پنج هجري نقل شده بود

(c) ketabton.com: The Digital Library

از هجرت رسول خدا صلی الله علیه و سلم به منحط حقیر فقیر پر تقصیر

نور محمد نوتی برد عالیجاه رفعت جایگاه سردار عالی تبار سردار

میر دل خان قلمی گردید   هر که خواند دعا طمع دارم

زانکه من بنده گنه کارم   این کتاب را احقر الناس محمد عباس

قوم [illegible] در شهر کوئته بلوچستان خاص از برای عالیجاه تجارت نشان

حاجی عبد الاکبر قوم هوتکی قلمی کرده ۱۳۰۳ سنه هجری با شوال تمام قلمی شد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library